

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

Abonnementsprijs per jaar: f 2.50
 Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling. f 2.50
 Voor Oost-Indië en het Buitenland 4.—
 Afzonderlijke nummers 0.05

Prijs der Advertentiën: f 2.—
 Per vakje f 2.—
 Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: Za HEERENGRACHT, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat.
 Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

Inhoud van dit nummer.

Een navolgenswaardig voorbeeld (met 4 foto's). — De oorzaak der Uitbarstingen van den Smeroe. — Uit de O.-I. Mail. — West-Indië (met 2 foto's). — Wat de Inlander zegt. — Feuilleton. — Wat de Chinees vertelt. (met 2 foto's). — Van Vreemde Koloniën (met foto). — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leestafels. — Mededeelingen. — Officieele Berichten.

Een navolgenswaardig voorbeeld.

Een der beste, meest praktisch ingerichte Volkenkundige Musea in Europa is zeker het Rautenstrauch-Joest-Museum te Keulen.

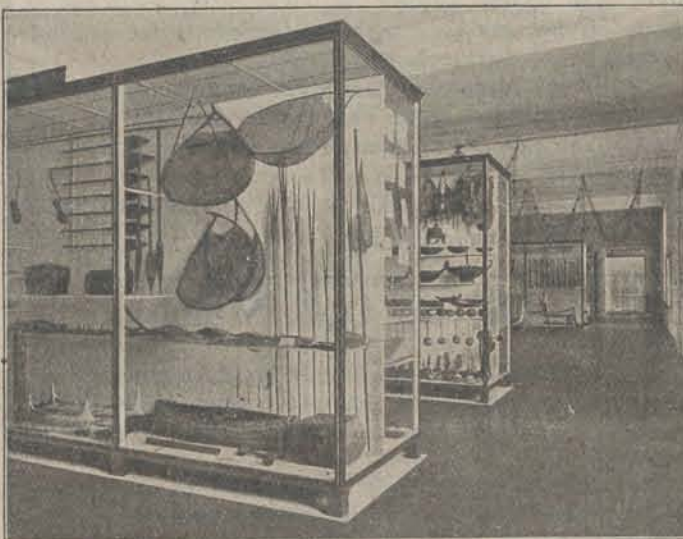

Nederland, dat als koloniale mogendheid zooveel ouder en gewichtiger is dan Duitschland, bezit niets, dat daarmee te vergelijken valt. Alleen het Prins Hendrik Museum te Rotterdam heeft sedert enkele jaren, hoewel zeer in het klein, een dergelijke inrichting, beantwoordend aan moderne eischen bij het tentoonstellen van ethnografische voorwerpen.

Hoe lang nog zullen onze schatten van ethnografica in 's Rijk's „pakhuizen” te Leiden begraven blijven?

Als het feit, dat die schandelijke toestand reeds veel te lang heeft geduurd, niet zoo diep treurig ware, zou deze al zoo dikwijls herhaalde vraag lachwekkend zijn!

Het wordt meer dan tijd, dat wij het goede voorbeeld onzer naburen in deze volgen, willen wij Nederlanders, ons in de oogen der vreemdelingen niet onherroepelijk belachelijk maken.

Is het niet om van te watertanden, dat kranige gebouw, aansluitende in de rij der huizen van den Obier-Ring der groote Rijnstad, waarvan het eerste klinkje ons de voorgevel laat zien? Het heeft den vorm van een T, doch zóó, dat de dwarsbalk aan de straatzijde is gelegen, terwijl de staart achterwaarts

is uitgebouwd en er ter weerszijden nog een flinke ruimte voor eventueele uitbreiding over is.

Bij het binnentreden treft dadelijk het ruime voorportaal en de breede, gemakkelijke trap (foto II).

Niet minder grootsch en goed verlicht zijn de frissche zalen, met tal van glazen uitstallkasten, waarin ieder voorwerp, van alle kanten te zien, zoo goed mogelijk tot zijn recht komt. Ook de in-deeling is zeer praktisch en systematisch; ter verduidelijking zijn o.a. bij iedere kast kaarten geplaatst

van de landen, waaruit de voorwerpen afkomstig zijn, met toelichtende foto's en beschrijvingen, zoodat het den bezoekers al heel gemakkelijk gemaakt is, hun weg in het museum te vinden en er leering op te doen.

Een uitnemende gids is bovendien ook de uitvoerige, door den kundigen direktor, Dr. W. Foy, samengestelde „Führer”, welke, niettegenstaande het nog geen tienjarig bestaan van het museum, reeds een derde groote oplaag mocht beleven en waaraan wij met groote erkentelijkheid nevenstaande cliché's ontleenen.

Hoe prachtig zouden onze buitengewoon talrijke en fraaie ethnografische Rijksverzamelingen uit Oost- en West-Indië kunnen prijken in dergelijke uitstallkasten, in een waardig Rijksgebouw, gelijkend op het Rautenstrauch Joest-Museum te Keulen. En welk een onberekenbaar groot nut zou daarmee gesicht worden!

Zou deze wensch een utopie blijven?

De oorzaak der Uitbarstingen van den Smeroe.

(Aangeboden).

In het laatst verschenen nummer van Het Kol. Weekblad (No. 4 van 25 Januari) komt voor een uittreksel van een door den heer M. v. Geuns in zijn Weekblad voor Indië geschreven stukje over de laatste eruptie van den vulkaan Smeroe. Er wordt in dit uittreksel o.a. het volgende beweerd:

„De hoofdoorzaak van de verslechtering der toestanden in de Smeroe-omgeving is te zoeken in de „roekelooze Inlandsche ontginningen. Deze aangelegenheid is meer dan eens in de Tweede Kamer ter sprake gebracht. De zaak is, dat de Inlanders, die tegen de Oostelijke hellingen van den Smeroe opdrongen, gronden in ontginning ontvingen en als volgt te werk gingen: Ze kapten de boomen, plantten twee keeren droge rijst (padi-gogo) — dan is de grond uitgeput — en lieten daarop de „alang-alang het terrein veroveren. Al spoedig waren groote uitgestrektheden troostelooze alang-alang-velden geworden.”

Het is tegen dezen uitleg der oorzaken van verwoestingen in de afdeling Loemadjang, dat ik mij gedrongen gevoel op te komen.

De Inlanders en hunne bestuurders worden daar grootendeels verantwoordelijk gesteld voor iets waar zij absoluut geen schuld aan hebben; integendeel hebben zij, voor zooveel dat in hun vermogen was en naar hun beste weten, de verwoestingen steeds trachten tegen te gaan, althans voor zoover hun bijgehoof daar niet mede in strijd was.

Ondergeteekende werd, naar aanleiding van de bekende „Ramp van Loemadjang” in den nacht van 29 op 30 Augustus 1909, als ingenieur van den Waterstaat in deze streken geplaatst, met de opdracht den nadeligen invloed van den Smeroe zooveel mogelijk tegen te gaan. In die functie was ik anderhalf jaar in Loemadjang werkzaam en werden door mij de oorzaken van de verwoestingen nagegaan. De door den heer v. G. in zijn bovengenoemd stukje aangehaalde dammen en vluchtheuvels werden dan ook door mij ontworpen en geheel of grootendeels uitgevoerd.

Ik meen dus in deze kwestie eenigszins tot oordeelen bevoegd te zijn.

De ware oorzaak van de groote verwoestingen, die in den loop der jaren in de afdeeling Loemadjang werden aangericht moet op een enkele uitzondering na (n.l. die van den „ramp van Loemadjang” van Augustus 1909) alléén worden gezocht in de vulkanische werking van den Smeroe. Dat vóór 1895 in Loemadjang geen last door Smeroe-erupties of van bezoeks (steen-, zand- en modderstromen) werd ondervonden, komt doordat vóór dien tijd de Smeroe-kraterrand aan de Loemadjangse zijde zóó hoog was, dat alle eruptieproducten naar een andere zijde werden uitgeworpen.

In 1895 is bij een grootere uitbarsting (in normale omstandigheden hebben voordurende kleinere erupties van den Smeroe plaats met tusschenpoozen van vijf minuten tot een half uur) de kraterrand aan de Loemadjangzijde ingestort en ontstond daár het laagste gedeelte van den geheelen kraterrand. Dien tegevolge werden voortaan alle eruptieproducten naar de Loemadjangzijde uitgeworpen en begon voor de afdeeling Loemadjang het tijdperk van herhaalde verwoestingen.

De eruptieproducten worden door den krater in hoelzake op het hoogste gedeelte van den berg gedeponeerd en zijn het alleen de fijnere zanddeeltjes en de asch, die direct door den wind naar de vlakke worden medegenomen, en, zooals begrijpelijk, niet alléén naar Loemadjang, maar, afhankelijk van de windrichting, naar alle zijden (Malang, Ind. Oceaen).

Wanneer nu op de bovenhellingen van den Smeroe, dus daár waar steeds grovere eruptieproducten aanwezig zijn, een zware tropische regenbui neerkomt — waarbij dikwijls in één uur meer water per vierkante eenheid valt, dan het tot nu toe bekende maximum voor drie etmalen in Nederland — komen de eruptieproducten door de groote snelheid van het langs de zware hellingen afstroomende water mede in beweging en voeren de rivieren geen gewoon water meer af, maar een vrij dikke brij van water, slib, zand en steenen. Een dergelijke brij behoeft soms maar een kleine hindernis op zijn baan om het geheele rivierbed op te stoppen, en 'n overstroming te vormen. De modder-, zand- en steenvloed neemt dan een anderen weg, gewassen, vruchtbare gronden verwoestende, boomen en kleine gebouwtjes meesleepende en het terrein onherkenbaar veranderende. Waar vóór den bandjir de rivier stroomde, is dikwijls daarna geen of weinig water meer te bespeuren, soms zelfs een terreinsverhoging ontstaan, ravijnen zijn opgevuld, elders nieuwe ravijnen gevormd. Bosschen zijn al evenmin in staat den woedenden stroom tegen te houden. Dwars door het oerwoud worden nieuwe waterlopen gevormd, de boomen worden ontworteld en door den stroom medegevoerd, en vormen deze weer een nieuw gevaar voor de benedenstreken, wyl boomen wegens hun drijfvermogen veel verder en met meer snelheid worden meegevoerd dan steenen.

Een idee van de kracht van den stroom krijgt men als men weet, dat het gewicht der meegevoerde steenblokken tot 10.000 K.G. kan bedragen, terwijl het voorkomt, dat boomstammen van 25 M. lengte en 2 M. dikte worden ontworteld en meegesleurd. *)

Op de door bezoeks verwoeste gronden wil de eerste jaren bijna niets meer groeien. De boomen, die het geweld van den stroom konden weerstaan, sterven spoedig daarna. Alleen een rietsoort, glaggah genaamd, gedijt goed op deze zoogen. lahargrond, en zijn daarmede de verwoeste terreinen spoedig overdekt; dus niet met alangalang (een lange grassoort), zooals de heer v. G. meent Alangalang komt slechts sporadisch tusschen de glaggah voor.

De door den heer v. G. gewraakte ontwoedingen hebben op den Smeroe minder plaats gehad dan op de meeste andere Javasehe bergen. Er bevindt zich op den Smeroe een breede gordel van oerwoud. De dichtheid van dat woud is van dien aard, dat ik voor mijn tournées in deze bosschen eerst een pad moest laten openhakken. Voor dat openhakken was ongeveer 25-maal zooveel tijd noodig als voor het tevoet afleggen van het opengehakte weggedeelte! Toch blijkt een dergelijk woud niet in staat de woedende bezoeks te trotseeren.

Door Inlanders verrichte ontwoedingen mogen dus in geen geval als oorzaak van verwoestingen door de bezoeks worden beschouwd. Wel hadden zij de verwoestingen kunnen verergeren, maar dat ook dit niet het geval is, kan uit het volgende blijken:

Door de aanhoudende zware aschregens op den Smeroe-top is daar geen plantengroei mogelijk en is hij dan ook tot plm. 1 K.M. beneden den krater geheel onbegroeid. Daardoor wordt het op den berg gevallen regenwater zeer vlug afgevoerd en zijn de bandjirs veel heviger dan zij bij een boschrij-

kor stroomgebied zouden wezen. In hoeverre deze kale top op de „hoeveelheid” gevallen regen invloed heeft, kunnen we hier buiten beschouwing laten.

Aan de hier bedoelde grootere afmetingen van de bandjirs is dus de bevolking geheel onschuldig. Terwijl regens op de lagere berghellingen, die wel door menschenhanden zijn ontwoed, vrijwel van géén invloed zijn op de grootte der bezoek-bandjirs.

Zooeven werd door mij gezegd, dat de bevolking de verwoestingen steeds trachtte tegen te gaan „voor zoover hun bijgeloof daar niet mede in strijd was.” Dit eischt een kleine toelichting:

In het Pasiriansche heeft zich door t'leit, dat vele door het volk aangelegde verdedigingswerken juist even vóór de voltooiing door een zwaren bandjir geheel werden opgeruimd, langzamerhand de meening gevestigd, dat de Smeroe-„geest” niet wil, dat aan de bezoeks hinderpalen door menschen worden in den weg gelegd. Het kostte in die streek dan ook vrij veel moeite om de noodige medewerking bij den aanleg van bestrijdingswerken te krijgen.

Waar de heer v. G. in zijn stukje nog zegt, dat de Smeroe „lacht om het gedoe van menschenhanden” (dit heeft ook wel wat van bijgeloof!), wil ik nog opmerken, dat we ons natuurlijk nimmer de illusie gevormd hebben om alle nadeelige werking van den vulkaan op te heffen, er werd alleen al het mogelijke gedaan om de verwoestingen zooveel doenlijk te beperken en doet het me genoegen, te kunnen mededeelen, dat door onze werken reeds zooveel rijst- en suikerrietoogsten werden gespaard, die anders ongetwijfeld verloren zouden geweest zijn, dat de aan de verdedigingswerken uitgegeven gelden daardoor wél waren besteed; en, wat meer zegt, dat de kans op het verlies van menschenlevens tot een minimum werd teruggebracht.

Ik hoop hiermede te hebben aangetoond, dat de meening van den heer Van Geuns omtrent de oorzaken van de Loemadjangse verwoestingen onjuist is.

W. A. VAN DER MEULEN.

Goes, 29 Januari 1912.

Uit de O.-I. Mail.

De jongste O.-I. mail bracht geen ongunstige tijdingen, ook betreffende den algemeenen gezondheids-toestand: weinig nieuwe gevallen van cholera en pest.

Dat het in „de Oost” veel beter is, dan soms wordt afgeschilderd, kan blijken uit hetgeen de correspondent van De Java-Bode in dit blad van 2 Januari j.l. uit Bandoeng schrijft:

Dat onze stad groote aantrekkelijkheid bezit, vooral voor de bewoners van de marmere strandplaatsen, bleek weer met de Kerstdagen, want tal van vreemdelingen zijn in ons heerlijk bergklimaat opgewektheid komen zoeken en hebben die zeker ook gevonden.

Bandoeng stond in die dagen in het teeken van sport, want er waren zeer belangrijke voetbal- en tenniswedstrijden.

Het voetbalterrein, met de wapperende vlaggen en duizenden toeschouwers, waar de bataljonsmuziek zich deed hooren, leverde een bepaald zeer opwekkenden aanblik en de lucht weergalmde van de herhaalde hoera's der omstanders.

Niet minder opgewekt was de stemming op het tennisterrein; wat minder rumoerig, maar uiterst gezellig, gedurende de drie dagen, dat daar de door den West-Java-Lawntennisbond uitgeschreven wedstrijden plaats hadden.

Geven de hypermoderne mode-voortbrengselen de dames in concert- en bal-zaal gelegenheid veel ontbrekends te completeeren en fraaie lijnen tot hun recht te doen komen, daar op het tennisveld was alles natuur en zonder opschik; in het vlugge tenniscostume was alles natuurlijke gratie in houding en beweging. Lawntennis is een edel spel, geeft gezondheid, elegance en kracht, vooral aan de schoone sekse.

Kerstfeest b/d. Bond v. Oud-Onderofficieren te Bandoeng.

Het was een aardig idee van het bestuur van den Bond, om voor de kinderen van de leden een feestavond te geven, die oud en jong bijeenbracht.

Het zag er dan ook erg gezellig en alleraardigst uit, toen de lichtjes aan den Kerstboom waren ontstoken en de gasten met echtgenooten en kinderen de versierde zaal binnenstroonden.

Wat glinsterden die oogjes en hoe opgewekt keken al die aardige kindergezigtjes naar dien schitterenden boom, en niet minder naar de daaronder uitgestalde kerstgaven. Ieder kind kreeg een aardig kerstgeschenk en allerlei snoeperijen, waarmede zij erg voldaan tegen acht uur huiswaarts togen. En toen begon de pret voor de ouderen, en lus-

G. Lötters
OVERHEMDEN
ONDERGOEDEREN
voor Uitrustingen
Hoogstr. 32-32^a Den Haag

GOOSEN & SWAGGERMAN DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149.	VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS.
	VERHUUR. PIANO's van f5.— VLEUGELS „ -8.—	p.m. off f50.—p.j. af. „ „ -80.— „ „
	REPARATIE. RU	STEMMEN. IL.
	Afd. Gebruikte SPECIALE INRICHTING voor de	Instrumenten. voor het GEREEDMAKEN TROPEN.

C. HOYNG,
SPUISTRAAT 20/22 - DEN HAAG.
Amsterdam - Utrecht.

▼ ▼ ▼

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

▼ ▼ ▼

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.
PRIJSCOURANT GRATIS.

TOKO-BAHROE, Interc. Tel. 4796.
VAN KINSBERGENSTRAAT 126, DEN HAAG.
ALLE INGREDIËNTEN VOOR DE RIJSTAFEL

:: :: VERSCH ONTVANGEN. :: ::

DIRECTE AANVOER UIT NEDERLANDSCH-INDIË.
W. BARNAS & DIEMERS, - Importeurs.

Firma HESSELS,

Piet Heinstraat 117. Vos in Tuinstraat 4.
Teleph. 9324x. Teleph. 9540x.

DANCKERTSTRAAT 75 - 's-GRAVENHAGE.

WILT GIJ EEN LICHTEN VEERKRACHTIGEN
TRED KRIJGEN EN BEHOUDEN, DRAAG DAN
ONS VOETSTEUNEND MAATSCHOEISEL.

Speciale Inrichting voor voetlijders
Steunzolen systeem Dr. JAGERINK.
Voetcorsets „ Dr. MILO.
ELASTIEKEN KOUSEN en CELLULOID-COR-
SETS uitsluitend op voorschrift van H.H. Doktoren.

*) Een goed beeld hiervan geeft het prachtig geïllustreerd werk van Mr. G. Vissering „De Geweldige Natuurkrachten”. Red.-Comm.

tig werd tot vier uur 's morgens gedanst op de muziek van een strijkorkest; en waar zooveel oude krijgsmakkers weer bijeen waren, zullen de krijgservaringen, op Atjeh, Lombok, Bali, Celebes, enz., opgedaan, wel grootendeels en veel stof tot gezelligen kout gegeven hebben.

Er heerschte een prettige opgewekte geest onder al die oud-gedienden, waarvan het grootste gedeelte in de burgermaatschappij eervolle betrekkingen bekleedt.

De zeemacht in Indië. De Indische bladen melden, dat in 1912 het Nederlandsche eskader in Indië zal zijn samengesteld uit de pantserscheppen De Zeven Provinciën, Tromp, Hertog Hendrik en De Ruijter; het pantserschip Holland, de torpedojagers Wolf en Fret, waarbij gedurende de laatste drie maanden nog komen de torpedojagers Bulhond en Jakhals.

Voor 1913 zal de samenstelling dezelfde wezen doch dan komen er gedurende de laatste drie maanden nog 4 torpedojagers bij, zoodat er dan 8 zullen wezen, waarvan 2 voor reserve.

Eén flotille-vaartuig zal dienst doen als opleidings-schip voor Inlanders, één blijft er voor algemeene diensten, terwijl er twee mijnenleggers zullen worden getransformeerd. Verder zijn er nog vier opnemings-vaartuigen.

In 1913 zal van het wachtschip waarschijnlijk een torpedo-logementsschip worden gemaakt, terwijl op de begrooing voor dat jaar zal worden gebracht de bouw van een marinekazerne op Potjok te Soerabaja. Ook bestaat de mogelijkheid, dat voor dat jaar een onderzeeboot zal worden aangevraagd.

Gouvernementsbedrijven. Bij een rondschriften is door den Directeur van Gouvernementsbedrijven bekend gemaakt, dat hij van den 1en dezer tot nader bericht de dagelijksche afdoening van zaken zal overlaten aan den secretaris, teneinde te kunnen voldoen aan een bijzondere opdracht der regeering. Deze opdracht houdt, naar wij vernemen, verband met het denkbeeld tot het geven van algeheele zelfstandigheid aan de staatsbedrijven, inzonderheid aan het spoorwegbedrijf, waarop bij herhaling, ook bij de behandeling van de ontwerp-begrooing voor dit jaar, in de Tweede Kamer door Dr. Bos is aangedrongen.

Het sluiten van aparte leeningen door de bedrijven zal nader zijn te overwegen. De zaak is echter niet eenvoudig. Sluit het Staatsspoorwegbedrijf een leening, dan zal de staatsbegrooing een deel van het netto provenu moeten missen. Het spoorwegbedrijf zou vrij te maken, dat het sluiten van leeningen zou worden onttrokken aan het oordeel der regeering, zou niet aangaan, daar zij steeds rekening zou moeten houden met het sluiten van leeningen voor andere doeleinden.

De uitwerking van dit moeilijk vraagstuk zal ongetwijfeld veel tijd kosten, meent De Java-Bode. Ten aanzien der hoofdbeginselen moet er overeenstemming bestaan tusschen den heer Wenckebach en den hoofdinspecteur der Staatsspoor- en tramwegdiensten, den heer H. F. van Stipriaan Luiscius.

Een gewenschte maatregel. In een hoofdartikel van het Soer. Hblad van 19 Dec. j.l. werd de wenschelijkheid betoogd om, ter versterking van de financiële positie der Ind. gemeenten, de Gouv.-Gen. de bevoegdheid toe te kennen om aan die gemeenten woest gronden in gemeentelijk bezit af te staan, om ten bate der gemeenschap te worden geëxploiteerd, ten einde uit de opbrengst daarvan in verschillende gemeentelijke behoeften te kunnen voorzien.

Aan De Java-Bode is bij informatie gebleken, dat daartoe het plan bestaat bij de herziening en codificatie van de voor de gouvernementslanden bij Java en Madoera geldende bepalingen van agrarischen aard.

In het jongste Kol. Verslag staat, dat de tot dat doel in Nederland ingestelde staatscommissie met hare arbeid gereed is gekomen en in verband daarmee overbunden is. Hare voorstellen werden in gezette overwëging genomen, voegde de minister daaraan toe.

Het blad vreest echter, dat het nog geruimen tijd zal duren, vóórdat de gewijzigde wetgeving het Staatsblad zal hebben bereikt en zou het in hooge mate gewenscht achten, dat al aanstonds werd overgegaan tot het regelen van het onderdeel: de ontginning van grond door Inlandsche gemeenten, te regelen, daar een langdurig nitsel in de tegenwoordige tijdsomstandigheden niet verenigbaar is met de economische belangen der Inlandsche bevolking.

Haven te Tandjong Priok. De Java-Bode weet mede te deelen, dat bij het Departement van Marine thans voorstellen in behandeling zijn, om, overeenkomstig de denkbeelden van de heeren Dr. Kraus en De Jongh, ten behoeve van het beheer van de haven te Tandjong-Priok eene havencommissie in te

stellen. Daarin zullen ook particulieren, vertegenwoordigers van den groothandel en de scheepvaart zitting nemen, terwijl als voorzitter zal optreden een gouvernementsambtenaar.

WEST-INDIË.

Mochten wij in No. 1 van dezen jaargang, de Aruba-aflevering van Neerlandia besprekende, daartoe welwillend door het Alg. Ned. Verbond in de gelegenheid gesteld, behalve de kaart der Benedenwindsche eilanden, ook een kiekje van de gouderts-molen van Balaschi in onze kolommen weergeven, thans danken wij aan dezelfde bron de beide volgende foto's der hoofdstad van Aruba.

SURINAME.

Verschenen is het Voorloopig Verslag der Eerste Kamer over de Surinaamsche begrooing voor 1912.

„Door eenige leden werd, naar aanleiding van den treurigen toestand, waarin de kolonie verkeert, een vergelijking gemaakt tusschen Suriname en Britsch-Guyana. Een dergelijke vergelijking werd door hen zeer leerzaam geacht. Reeds dadelijk treft het grooter aantal Europeanen in Britsch-Guyana, namelijk 16.000 tegen 900 in Suriname. Dit maakt het leven in Suriname voor Nederlanders veel minder aangenaam.”

Zulke statistische vergelijkingen zijn misleidend, wanneer men geen rekening houdt met de betekenis der cijfers. Het is dan ook te verwachten, dat de Minister van Koloniën hierover eenig meerder licht zal doen verschijnen.

„De handelsbeweging, waarde van invoer en uitvoer, gerekend per hoofd der bevolking, staat in Suriname niet achter bij Britsch-Guyana. Dit is dus een lichtzijde. Overigens achten deze leden in Suriname de koloniale huishouding veel te duur.

Vocral de inrichting der rechterlijke macht is te kostbaar en de kosten van ruim 3½ ton voor het onderwijs te hoog voor 8900 leerlingen. Britsch-Guyana geeft dezelfde som uit voor driemaal grootere schoolbevolking.”

De Regeering moge zich driemaal bedenken vóór zij tot eene reorganisatie der rechterlijke macht overgaat, waarbij bezuiniging op den voorgrond staat en de hier aan het woord zijnde leden kunnen zich voorbereid houden op eene aanzienlijke stijging van de uitgaven voor onderwijs wanneer de voorstellen der Suriname-Commissie tot uitvoering komen.

„Met belangstelling en waardeering had men algemeen kennis genomen van het rapport der Suriname-Commissie. Men bracht hulde aan de wijze, waarop de Commissie in zoo korten tijd een duidelijk en veel omvattend overzicht van toestanden in de kolonie heeft gegeven. Toch sprak men er eenigen twijfel over uit of het wel mogelijk was, dat zelfs de ijverigste en de knapste menschen in zoo korten tijd op de hoogte konden komen van den toestand dezer Kolonie.

Met de uitzending der Commissie hadden dan ook sommige dezer leden zich minder goed kunnen verenigen, die meenden, dat men het beoogde doel veel beter had kunnen bereiken door hier te lande eene Commissie te vormen uit personen, die door hunne leopbaan konden geacht worden den toestand van Suriname tot in bijzonderheden te kennen. Deze leden achten het daarom zeer wenschelijk de meening van deskundigen over het rapport der Commissie te vernemen en gaven den Minister in overwëging aan een daartoe benoemde Commissie de voorstellen der Suriname-Commissie te onderwerpen.

Met verscheidene voorstellen der Commissie kon men zich vereenigen, doch men meende, dat met de uitvoering daarvan met behoedzaamheid te werk moet worden gegaan, wegens de groote financiële offers die daarmee ongetwijfeld gemoeid zullen zijn.”

Het voorstel der Commissie om een landbouweredietbank in het leven te roepen werd zeer op prijs gesteld, althans indien het op gezonde basis mogelijk mocht zijn.

„Met de voorstellen tot wijziging van het Regeeringsreglement toonde men zich minder ingenomen, doch men wenschte een oordeel te dien opzichte op te schorten totdat het desbetreffende advies der Koloniale Staten — dat naar men vertrouwde aan de Kamer zal worden overgelegd — bekend zoude zijn.”

Men achtte den tijd voor een dergelijke ingrijpende bestuurswijziging thans weinig gunstig.

„Zoolang toch de kolonie in een toestand van financiële en economische crisis verkeert, zal eene splitsing tusschen Rijs- en Koloniale uitgaven en inkomsten noodzakelijk op dien toestand gegrond moeten zijn en dientengevolge zoowel in hooge mate willekeurig worden, als ook het karakter van eenigermate blijvende regeling missen.

Bovendien meende men, dat de behoefte tot verbetering van landbouwtoestanden thans zoozeer op den voorgrond treedt, dat het niet doelmatig scheen juist

H. S. VAN HASSELT,
KLEERMAKER,
Noordeinde 94, den Haag. Teleph. 3158.
Automobiel-kleding, Rij-kleding,
Pelterijen.

S. SCHUIJER & Zn.
Spuistraat 7A. - Korte Poten 44.
TELEFOON 4508. - 3e huis vanaf de Wagenstraat,
geeft het meeste geld voor INDISCHE BRILLANTEN,
PAARLEN OUDE JUWELEN, GOUDEN en ZILVEREN
VOORWERPEN.
Goedkoopst Magazijn van JUWELEN, GOUDEN- en ZILVERWERKEN.
ZIE ONZE ETALAGE.

ZOO JUUST VERSCHENEN.
Onze firma heeft het genoegen U te kunnen mededeelen, dat haar Nieuwe geïllustreerde PRIJSCOURANT 1912 voor Rijwielen, Banden en Rijwielbehoeftigheden zoo even is verschenen.
Deze wordt de ons bekende handelaren en tokhouders gratis en franco per post toegezonden.
Zij die de prijscourant niet ontvangen, gelieven deze alsnog bij ons aan te vragen.
BLIJF OP DE HOOGTE VAN HET NIEUWSTE.
U koopt bij ons goedkoop en goed.
Aanbevelend,
S. VAN DER BIJL - Waterlooplein 96/8 - AMSTERDAM.

Opgericht 1840.
Pianohandel.
Tel. 3689.
Hoofvertegenwoordiger:
Kastner AutoPiano's.
Schiedmayer, Ritmüller, Rachals, Dörner.
ELECTR. PIANO'S „VIRTUOS”.
ABONNEMENTEN OP ONZE NOTEN-ROLLEN-
BIBLIOTHEEK WORDEN DAGELIJKS AFGESLOTEN.
Verhuren van Piano's en Vleugels door 't geheele land.
C. F. VAN DER DOES,
L. Houtstraat 9. Telef. 3689. DEN HAAG.

**NEDERLANDSCH-INDISCH
ADMINISTRATIE-KANTOOR EN HULPBANK.**
's-Gravenhage — Kortenaerkade 10.
CREDIET- en BANKZAKEN.
LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN.
ADMINISTRATIËN.

Heineken's
Glazenwasscherij
STOOM JALOEZIEËN- en
ROLLUIKENFABRIEK. :-

**Fabriek v. Geschilderde
GORDIJNEN**
in meer dan 500 dessins. □ □ □

„Klenus” Stofzuig-
machine.

:- HOF- EN RIJSLEVERANCIERS. :-
's-GRAVENHAGE. □ □
:- KETTINGSTRAAT No. 6. :-
TELEFOON 2478.

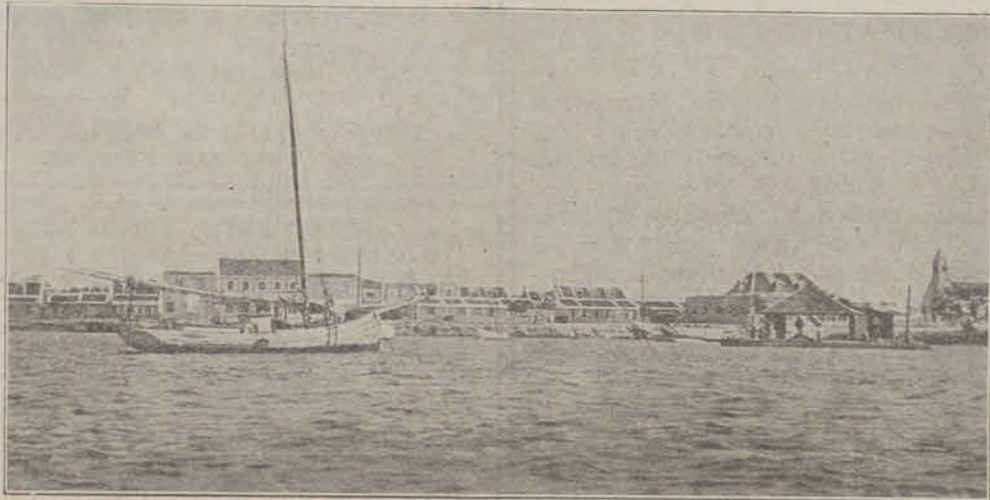
nu een ingrijpende bestuurswijziging ter hand te nemen, welke op zichzelf veel arbeid en alle aandacht zal vorderen en niet onwaarschijnlijk, althans aanvankelijk, zal leiden tot verhooging der gezamenlijke uitgaven van Rijk en Kolonie."

Van veel invloed op den economischen toestand zijn de opvolgende bestuursregelingen tot dusver niet geweest. Deze les der geschiedenis moge een aanwijzing zijn om niet aan de bestuursregeling te gaan tornen, wanneer men verbetering van den economischen toestand beoogt.

Met veel genoegen had men op bladz. 166 en 167 van het rapport der Suriname-Commissie gelezen, dat de bacoventuur nog een goede toekomst voor zich

schrift van het Kon. Ned. Aardr. Genootschap bespreekt Dr. E. H. M. Beekman „A brief outline of the Surinam Goldindustry" van Dr. J. H. Verloop, en zegt aan het slot: „Waarom het boek in het Engelsch is geschreven, begrijp ik niet. Alleen Hollanders hebben belang bij den inhoud en de schrijver zelf is ook een Hollander.

De redakteur van de rubriek Wetenschappelijke Berichten van de N. R. Ct. — zie het nummer van 20 Januari — vindt in dit slot, waarmede hij instemt, aanleiding om Dr. Beekman even te herinneren aan diens „Etude pétrographique", als aanvulling geplaatst in Dr. H. van Cappelle's „Essai sur la constitution géologique de

Oranjestad, de hoofdplaats van Aruba, van zee uit gezien.

heeft en dat goede hoop bestaat dat ten slotte deze cultuur tot zegen van de Kolonie strekken zal.

Aan den Minister worden dan nog eenige vragen gedaan omtrent de Panamaziëkte, omtrent de oppervlakte, die thans met bacoventuur is of gebracht wordt en ten slotte wordt gevraagd of de United Fruit Company zich reeds verbonden heeft op billijke voorwaarden de Congo's op te koopen.

Men betreunde het, dat bij de nieuwe verlevenging onderscheid is gemaakt tusschen hen, die voor ten dienst in de kolonie zijn uitgezonden en hen, die in Suriname in dienst zijn genomen, omdat dit feitelijk neerkomt op een rassenonderscheid.

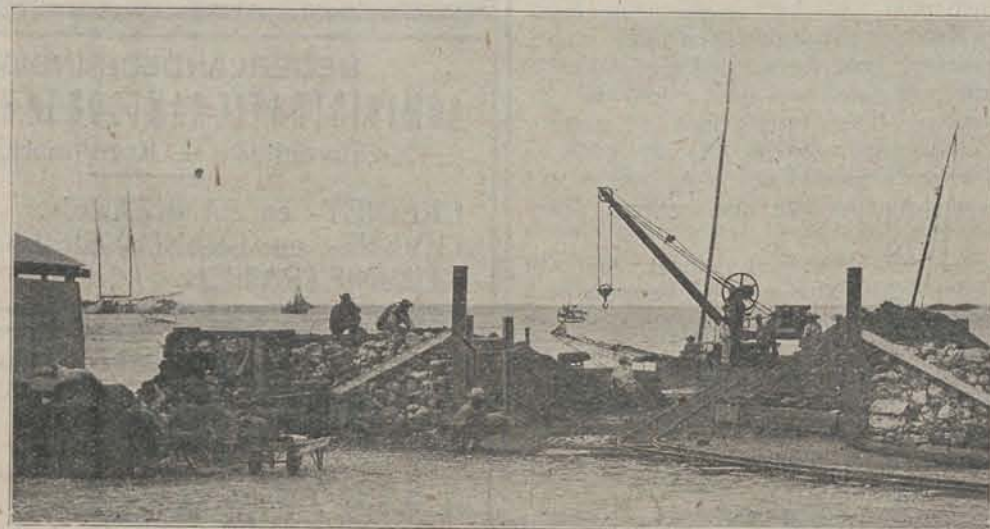
Deze opmerking der Kamer bewijst, dat men hetgeen de Minister hieromtrent aan de andere kamer heeft medegedeeld niet steekhoudend vindt. Maar de

la Guyane hollandaise (district occidental)". Ook van deze uitgave is na de verschijning gezegd, dat het jammer was, dat de studies niet in het Nederlandsch waren gepubliceerd.

In het nummer van 22 Januari een antwoord van Dr. Beekman en daaronder een aantekening van de redactie, die het ingenomen standpunt niet loslaat.

Van humor is deze strijd niet ontbloot, als men weet, dat aan de Engelsche uitgave van Dr. Verloop's geschrift is voorafgegaan een editie in het Nederlandsch, getiteld: „Gegevens over de goudindustrie in Suriname". Hilversum J. H. Witzel.

Van dit boek, dat, naar het schijnt, niet in den handel is, werd in het nummer van dit weekblad van 14 December 1911 eene bespreking uit De West

Steiger der „Aruba Gold Concession Ltd." te Oranjestad.

vroede vadersen zullen het wel bij het „betreuren" laten. De Minister zal — al of niet in andere woorden — herhalen hetgeen Z. E. reeds heeft gezegd, en daarmede basta! Toch ware het beter de regeling in te trekken.

Ten slotte werd nog de wenschelijkheid uitgesproken om de exploitatie der Koloniale vaartuigen aan een particuliere maatschappij uit te besteden.

Met geen enkel woord is de vraag aangeroerd (die in de andere Kamer in debat is geweest), hoe het staat met de grensregeling. Deze gedragslijn zal wel volkomen correct zijn, waar de Minister in de andere Kamer de toezegging heeft gedaan, dat hij met zijn ambtgenoot van Buitenlandsche Zaken in overleg zou treden, in hoeverre het mogelijk is door mededeeling van bescheiden of anderszins een volledig beeld te geven van den toestand, zooals die op het oogenblik daar bestaat, n.l. aan de Westelijke grens der kolonie. (Zie No. 1 van dit weekblad.)

Maar toch zou het wenschelijk geweest zijn, dat ook in deze Kamer het verlangen naar meer licht in deze zaak ware gebleken. Wie weet wat de openbare beraadslaging brengt!

In het onlangs verschenen nummer van het Tijd-

van 7 November overgenomen, hetgeen waarschijnlijk ook door de N. R. Ct. van omstreeks half December gedaan is.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Kent de Javaan dankbaarheid? Een schrijver, die zich S. S. noemt, werpt in de Perniagaan van 15 November 1911, no. 257, deze vraag op, omdat men in de Europeesche maatschappij den Javaan zoo dikwijls grieft door te beweren, dat hij het begrip van dankbaarheid niet zou kennen.

Deze opvatting is volgens schrijver beslist ongegrond. De feitelijke toestand kan, meent hij, echter alleen beoordeeld worden door hen die niet al te onverschillig of te onkundig zijn geweest en gebieden om de verhoudingen in de Inlandsche maatschappij te leeren kennen. Schrijver vindt het jammer, dat van Europeesche zijde over het algemeen in zoo geringe mate wordt medegeleefd met den Inlander, waardoor diens werk, diens goede trouw en diens dankbaarheidsgevoel dikwijls zoo slecht worden begrepen. Hij voegt daaraan toe, dat de Regeeringspersonen ten deze zoo weinig medewerken en zij dientengevolge ook aanleiding geven tot de heer-

W. P. BERGEN VAN HENEGOUWEN.

STRIJKINSTRUMENTEN in ruime keuze.

Vertegenwoordiger van:

W. E. HILL & SONS - London.

ANNA PAULOWNA STRAAT 41 - HAAG.

83 TOKO ROKO.

Edisonstraat, hoek Copernicusplein - DEN HAAG.

AANBEVOLEN MERKEN:

MORAS 3 Cts.
DELIPROEF 3 Cts.
FANCY 4 Cts.
BEETHOVEN 4 Cts.
Prof. 't HOFF 5 Cts.
DORATHEA 5 Cts.

EN VERDERE RUIME KEUZE.

Mij beleefd voor een bezoek aanbevolen houdend van H.H. Rokers.
P.S. Verzending naar binnen- en buitenland. B. B. FELIX.

Voor Heeren Rokers aanbevolen houdend.

TECHNISCH INSTITUUT

ter opleiding voor de examens van Opzichter bij den Rijkswaterstaat en Burg. Bouwkunde, met Internaat voor jongelieden, uit Oost- of West-Indië.

's-GRAVENHAGE - Raamstraat 27.
Directeur: Architect J. M. L. LOTZ, Leeraar M. O.

Voor informatiën zich te vervoegen bij de Vereen. „OOST EN WEST" te 's-Gravenhage.

M. SENTEUR,

Magazijn van SALON-, EET- en SLAAPKAMER-MEUBELN, TAPIJTEN, enz. enz.

MEUBELMAKERIJ, BEHANGERIJ en STOFFEERDERIJ.
Complete Meubeleering - Verhuizingen.

TOCHTLATTEN met plaatsing 30 Cent per Meter.

Weimarstraat 172 - DEN HAAG.

Firma OFFERHAUS & DE WAARD

(APOTH. ASS. N.W.)

Magazijn van Verband- en Ziekenverplegings-Artikelen.
BINNEN- en BUITENLANDSCHE GENEESMIDDELEN enz.

Depôt van SUEZTHEE.

Geneeskrachtige Wateren & Eau de Colognes.

COPERNICUSPLEIN 16 hoek VALKENBOSCHLAAN DEN HAAG.
Telefoon 4353.

JAC. BLADERGROEN

PRINSESTRAAT 3 - DEN HAAG.

KANTOORBOEKHANDEL

Agentuur van J. C. König & Ehardt, Hannover.

Magazijn van TEEKENBEHOEFTE.

VULPENHOUDERS.

DE VRIES & CO. - PRINSESTRAAT 17

TELEFOON 3969,

behandelt alle passages en verzendingen naar plaatsen in Ned.-Indië, Afrika, Amerika, Australië en Azië, en sluit alle soorten Assurantiën (Zee-, Brand-, Inbraak-, Ongelukken-, enz.) tegen de billijkste prijzen en voordeeligste condities.

RESTAURANT 1e ÉTAGE.

Plat du Jour f 0.50 - à la carte - Diners f 0.90, f 1.40, f 2.- 's Avonds na 8 uur Plat du Soir f 0.75.

AUG. KNAPPSTEIN, Vlamingstr. 15-17
DEN HAAG. Telef. Interc. 2479.

PARTERRE:

Melksalon, Lunchroom - Koude en warme spijzen.

BRANDSTOFFEN.

F. BREURE & ZOON

HOFLEVERANCIERS,

TOLLENSSTRAAT 23-25 VALERIUSSTRAAT 6
Telefoon 1880. Telefoon 3331.

schende meening bij den nadenkenden Inlander, dat het dankbaarheidsgevoel van den overheerscher veel te wenschen overlaat.

Tot staving van een en ander wijst schrijver o.m. op een geval met een landbouw-mantri, die onlangs door een hooggeplaatst Europeesch ambtenaar werd aangezocht om op een Christenschool belangeloos onderricht te geven in zijn vak. De mantri deed dit met groote bereidwilligheid, hij ging elken avond schoolwaarts teneinde de hem opgelegde taak plichtmatig te vervullen, zoodat na eenige maanden onderricht, de resultaten van dien aard waren, dat de vorderingen der leerlingen in die richting duidelijk zichtbaar waren.

Nu is een mantri van den landbouw geen onderwijzer en hij had dus alle energie en toewijding noodig om zijn onderricht zoodanig in te richten, dat het door de leerlingen werd begrepen en toegepast. Ook schafte hij zich voor eigen rekening de noodige studieboeken aan.

Schrijver meent, dat waar op zulk een onbaatzuchtige wijze goede hulp werd verleend, men toch zeker wel eenige erkenning van hooger autoriteit zou mogen verwachten. Tot heden bleef deze echter uit.

Natuurlijk wordt dit geval in de Inlandsche wereld besproken in minder gunstigen zin. Het vertrouwen van den Inlander in het erkentelijkheidsgevoel der Regeering wordt er niet door verhoogd.

Een ander voorbeeld in dezen geest, noemt schr. het gebeurde met een Inlandsch onderwijzer, wien door één der Inspecteurs van het Inlandsch onderwijs werd opgedragen behulpzaam te zijn bij het afnemen van examens.

Na alloop dezer extra-werkzaamheden vertrok de Inspecteur zonder ook maar één enkel woord van waardeering uit te spreken over den goed gepresteerd arbeid. Is dit niet een misplaatste stroefheid opzichts dien onderwijzer? Doch zoo zijn nu eenmaal de opvattingen van het overheerschende ras, zucht de schrijver.

De brand te Pergaroetan Djoeloe (afdeeling Padang-Sidempoean, Residentie Tapanoeli, Gouvernement W.-kust van Sumatra). De Sinar Sumatra van 8 November j.l. no. 86, maakt melding van dezen brand, waardoor die geheele negorij in de asch gelegd werd. Het vuur ontstond in de woning van Dja-Pikiran, toen deze na alloop van den vasten maand bezig was de rijst voor zijn maal met de noodige specerijen te bereiden. Toen hij even afwezig was om drinkwater te halen, vatte de olie in de ijzeren pan vlam en deelden de vonken zich mede aan een hoop gemakkelijk ontvlambaar ijzertouw, dat in de nabijheid lag. Hoewel er terstond hulp kwam opdagen, vatte niettemin het gebouw der groote vergaderzaal, dat in het midden van het dorp stond vuur, dat zich weldra zoodanig verspreidde, dat de geheele negorij binnen den tijd van twee uur een prooi der vlammen werd. 9 99

Teneinde in den vervolge zulke groote rampen te voorkomen, wordt aanbevolen eene verplichte ruimte van 7½ M. tusschen de woningen open te laten en deze te doen beplanten met vruchtboomen, die tegen mogelijk vuur kunnen beschermen en waarvan de bevolking in gewone tijden ook nog partij kan trekken.

FEUILLETON.

De Wraak eener Vrouw.

Novelle uit Britsch-Indië.

II.

-- Ik heb om de uitlevering van de moordenaarsdienv gevraagd, zeide de procureur-generaal zeer gewichtig.

-- Mevrouw Murray haalde de schouders op.

-- Ik ben niet goed op de hoogte van rechtszaken, zeide zij, maar zooveel weet ik toch wel, dat de Vereenigde Staten geen misdadigers uitleveren en hier te lande zouden zij ook worden vrijgesproken, daar zij geld genoeg hebben om de gezwoeren om te koopen. De eenige mogelijkheid om hen te vatten is door nu onmiddellijk te trachten hen te achterhalen.

De rechter van instructie stooft op.

-- Met welk recht? Dat is onze zaak niet. Wij zullen ons met de buitenlandsche rechtbanken in verbinding stellen. Natuurlijk op uwe kosten, mevrouw Murray, maar meer kunnen wij niet voor u doen.

-- U denkt toch niet, dat ik op u reken, zeide de jonge vrouw smalend. Ikzelve zal hen vervolgen; het is mijn zaak, mijn man is bestolen.

Aan den moord scheen zij in haar hoogst overspannen toestand niet zoozeer te denken. Zij achtte het zich ten plicht in de plaats van haar echtgenoot op te treden. Zij droeg Jim Stead op, het lijk

Oprichting van een administratieven cursus voor het personeel bij den pandhuisdienst. Er bestaat bij den dienst van de Staatsspoorwegen in Ned.-Indië een cursus voor opleiding van telegrafisten, haltechefs en commiezen bij de bureaux van dien tak van dienst. Ook bestaat reeds een dergelijke cursus bij den pandhuisdienst, waar men kan worden bekwaamd voor de functie van hulpschatter, kassier enz. Deze leer-gang zou men echter gaarne uitgebreid zien met een administratieven cursus voor de pandhuisbeambten, die later in aanmerking wenschen te komen voor de betrekkingen van adjunct-administrateur, hoofdschatter en administrateur.

De ervaring leert reeds, zegt L. S. in de Pemberrita Betawi van 9 November 1911 no. 276 dat de pandhuisadministratie moeite geeft met den Inlander, vooral wanneer deze weinig geleerd heeft en de Nederlandsche taal niet machtig is. De Javaan die administrateur van een pandhuis wil worden, heeft daarvoor niet alleen een onderricht van 3 jaren noodig, maar moet ook als hoofdschatter hebben vol-daan. Ten einde nu deze opleiding te vergemakkelijken, is, meent schrijver, een administratieve cursus voor het personeel van den pandhuisdienst al even noodzakelijk als de cursus bij de Staatsspoorwegen. Een ieder, die aan de beurt is voor de betrekking van administrateur zou dan z. i. zulk een cursus moeten volgen te Batavia, Semarang, Soerabaja of elders, waar een groot aantal pandhuizen zijn en ook in de gelegenheid worden gesteld onder hoogere leiding, zulk een pandhuis te beheeren.

Daarna behoort te worden beoordeeld of zulk een persoon voldoende bekwaamheid voor de administrateursfunctie bezit.

Velen hopen, dat dit denkbeeld bij de Regeering ingang zal mogen vinden.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Mr. Sei-Ton-Ta.

Deze Chineesche Mandarijn, die te Parijs in de rechten gestudeerd heeft en daar thans vertoeft, schrijft in de Gazette de Hollande, dat z. i. in China werkelijk een zeer republikeinsche geest heerscht en dat deze, wat het ook kosten moge, ten-slotte zal zegevieren. Hij roept daartoe de hulp in van alle mogendheden, daar hij er de redding in ziet voor het Chineesche rijk.

naar haar villa te transporteeren en alles voor de begrafenis te regelen; zij wilde nog denzelfden avond op reis gaan. Men oordeelde, dat zij geheel in de war was, maar niemand hield haar tegen, zoo ver-stondt waren allen plotseling over haar optreden.

Langs de haven lagen vele booten onbeweeglijk stil en koud met hun zwarte schoorsteenen en kale masten.

Drommen koelies wierpen onophoudelijk manden steenkolen in de daarvoor bestemde ruimten. Slechts één enkele boot lag onder stoom, gereed om een lading vruchten, versche perzikken en pruimen, naar Indië te brengen. Dit Amerikaansche schip, de Sumbear, was er op gebouwd zeer snel te varen, daar de vracht niet te lang onderweg mocht blijven.

Mevrouw Murray huurde het schip af, kocht de geheele lading, liet deze voor een spotprijs op de markt te Singapore verkoopen en betaalde dit alles door haar juweelen te verkoopen en een hypotheek op haar villa te nemen. 's Avonds om acht uur kon het schip al wegstoomen met haar aan boord. Duizenden nieuwsgierigen zagen haar wegvaren en iedereen dacht dat hare hersenen gekrenkt waren.

De kapitein van de Sumbear scheen echter zeer met haar ingenomen.

-- Dat is nu eerst een vrouw! zeide hij. Het ideaal van een echtgenoot!

Mevrouw Murray was zoozeer beziel door een gevoel van onmiddellijk noodzakelijke wraakneming, dat zij zich niet eens den tijd gegund had andere kleederen aan te trekken.

Zij spoorde met aandrang de geheele bemanning

H. ZUMPOLLE VEENESTRAAT 29

Telefoon No. 4105

Specialiteit in KOFFERS, LEDERWAREN, REISARTIKELEN.

SPECIALE AANBIEDING:

Gepantserde Hutkoffer, met 1 bak, lang 100, breed 50, hoog 36 c.M. f 9.75
Dezelfde Koffer, met 1 bak, hoog 40 c.M. (voor de nieuwe schepen) f 10.75
Gepantserde Mailkoffer, met 1 bak (voor het bagageruim) lang 100, breed 50, hoog 50 c.M. f 11.50
Gepantserde Boekenkoffer, 50 en 50 c.M. f 6.25

ZENDINGEN NAAR INDIË ELKE WEEK.

C. FORTMANN, SPUISTRAAT 10, DEN HAAG.

GROOTSTE KEUZE

in TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS, VORKEN, MESSEN, LUXE en HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN.

Verzendingen onder garantie van gawe overkomst.

1ste Rotterdamse

Maatschappij van verzekering op het leven
Oudehavenkade Nr. 1. Plan C, Rotterdam.

Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.

Levensverzekering

in elken vorm.

Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië te SOERABAIA.

NOORDEINDE 79

Hemdenmaker

Indische Uitrustingen.

Reclame Hutkoffers (gepantserd)

35 x 50 x 100 f 10.40

BADHANDDOEKEN extra voordeelig.

Exploitatie-Maatschappij

PARKEN „GROOT-HAESEBROEK” en „OUD-WASSENAAR”.

Kantoren { WILLEM DE ZWIJGERLAAN 3, Den Haag, Telefoon SCHEV. 621.
„KLEIN-HAESEBROEK”, Wassenaar, „ HAAG 419.

Wie het geheele jaar door genieten wil van prachtige natuur en heerlijke lucht,

Wie lage belasting wil betalen en toch van het stadsleven wil genieten,

Wie rust verlangt na zijn werk of „GROOT-HAESEBROEK”.

Grond tegen lage prijzen, zuivere zandbodem en drinkwater, electriciteit voor kracht en licht aanwezig.

Uitmunten ingericht HOTEL „KASTEEL OUD-WASSENAAR”.

Gedurende de zomermaanden thee- en diner-concert. Uitstekende keuken, wijnen van bekende huizen.

Geregelde AUTO-DIENST op Den Haag, gemakkelijke verbinding met Rotterdam.

Inlichtingen te Kantoren der Maatschappij of bij de Architecten der Mpij. Z. HOEK en J. TH. WOUTERS Waldeck-Pyrmontkade 133, Den Haag, Telef. Haag 2608.

KANTOOR. Vlugge en degelijke opleiding.

Firma OUWERLING, De Ruijterstr. 46. Tel. 7146.

MACHINESCHRIJVEN, verschillende machines, f 10.— het geheel.

STENOGRAFIE, cursussen (f 10.—) en privaattlessen.

BOEKHOUDEN in cursussen f 2.50 per maand.

Ochtend-, middag- en avondlessen.

Piet Heinstraat 123, bij de Zoutmanstraat. Telef. 5262 HAAG.

A. Op't Landt.

Steeds nieuwste garneringen.
Grootte keuze Shawls, Jabots, Handschoenen, Enz.

Aardig is in dit verband de hieronder volgende miniatuur-weergave van Braakensiek's plaat uit de jongste Groene.

De revolutionaire beweging in China. — De schrijver van de „Mixed-Pickles” in de Djawa-Tengah van 3 November 1911 no. 256 deelt mede, dat in den laatsten tijd de revolutionaire beweging in China het gesprek van den dag is onder de Chineezers in Ned.-Indië en dat de partijstrijding vóór of tegen de dynastie herhaaldelijk aanleiding geeft tot kloppartijen, waarvan de buitenwereld echter weinig vernemt.

Deze schrijver die van afkomst tot den Han-stam behoort, hoopt persoonlijk, dat de dynastie moge vallen. Aangenaam zou het hem in elk geval zijn, dat de hangende aangelegenheid, in het belang van de ontwikkeling van China, spoedig werd opgelost, niet alleen omdat er zooveel menschenlevens mee zijn gemoeid, doch ook omdat er zoovele onherstelbare verwoestingen worden aangericht en China's evolutie er onder lijdt.

De geldelijke schade, welke alleen aan de stad Hankow is toegebracht, wordt op niet minder dan f 120 miljoen gulden geschat, terwijl thans reeds ruim 40.000 menschen geheel broodeloos zijn gemaakt.

Nu heeft de Boan-partij, door inwilliging van

De berichten, welke uit Europa worden ontvangen, zouden z. i. wijzen op een streven van de kabinetten der Westersche Regeeringen om op een gunstig tijdstip in te grijpen in de geschillen tusschen Regeering en volk in China ten einde verdere benadeeling van den handel te voorkomen. Die belangen raken ook Ned.-Oost-Indië en Nederland, wier handel met China in de laatste jaren juist zoo belangrijk is toegenomen.

Onder de artikelen van uitvoer uit China naar Nederland, noemt de schrijver o.m. versch vleesch van verschillende in het wild levende dieren als van vogels, kippen enz., dat in koelkamers aan boord der stoomschepen wordt overgevoerd.

Deze handel schijnt thans ook in handen te zijn van eene Engelsche maatschappij, wier arbeidzaamheid evenwel zooveel mogelijk geheim wordt gehouden. In het jaar 1910 werden o.m. 30.000 geslachte varkens van Hankow naar Liverpool vervoerd. De kwaliteit van het vleesch wordt zeer geroemd. Die maatschappij houdt er een varkens-, kippen- en vogelfokkerij op na, die reeds zooveel dieren heeft opgenomen en verwerkt, dat het zich laat aanzien, dat binnen een niet al te groote tijdsverloop in de omstreken van Hankow bijna geen dier meer aanwezig zal zijn.

Europa heeft uit een handelsoogpunt het hoogste belang bij een rustigen politieken toestand van China, maar overigens zullen de Westersche mogend-

„Als 't kindje binnenkomt,
juicht heel het huisgezin...”
Victor Hugo.

van alle verzoeken van het volk, wel getracht de uitgebroken verwikkelingen te bezweren, doch t zal zeer de vraag zijn of de revolutionaire partij, die de verdrijving der dynastie beoogt, met dergelijke inschikkelijkheid genoegen zal willen nemen.

Naar schrijvers meening was China nog niet rijp genoeg voor zulk een revolutionaire actie; is dus de revolutionaire partij ontijdig opgetreden, met het gevolg, dat de verbeteringen, waaraan China met kracht bezig was te arbeiden o.a. wat betreft het fabriekswezen en handel ter zee, nu op zeer schadelijke wijze worden tegen gehouden.

van het schip tot grooten spoed aan. Iedere beweging van de schroef dreunde tot in het hoofd en in het hart dezer vrouw door.

De kapitein voer met buitengewone snelheid doordriftig over klippen en zandbanken heen en teekende iedere kilometer op de kaart aan. Eén ding verwonderde hem ten eerste: dat mevrouw Murray nooit over slaap of vermoeidheid klaagde.

Eindelijk, dicht bij Formosa, zagen zij de rook van een groot stoomschip voor zich uit: zij hadden hun doel bereikt.

De beide vrouwelijke bedienden, die mevrouw Murray vergezelden, en die veel last hadden van zeeziekte, zoodat zij dit dulle avontuur al duizendmalen verwenscht hadden, lagen te kermen in haar bed. De manschappen hielden als wilde dieren, de Yankee-kapitein danste van pret en wilde volstrekt de kleine mitrail'euse laten losbranden, die zij tot bescherming der Chineesche roovers aan boord hadden. De Sunbeam vloog als een pil uit een boog vooruit, maar toch riep de kapitein voortdurend:

— Vlugger, vlugger, al zouden wij ook in de lucht vliegen.

Twee uur later waren zij op vijf en twintig meter afstand van de groote boot. De kapitein daarvan beklom dadelijk de commandobrug en riep:

— Waarom vervolgt ge mijn vreedzaam schip? Indien ge niet omkeert, zal ik u in den grond doen beren.

De Yankee nam nu ook zijn spreekbuis en wilde hen antwoord geven, maar mevrouw Murray vroeg hem of zij dit mocht doen, en riep toen:

heden het zich wel verder niet moeilijk maken over den vorm der Regeering, mits er slechts vrede zij. Aldus besluit schrijver.

Een billijk verzoek. De Chineesche Wijkmeesters te Batavia hebben, volgens een mededeeling, voorkomende in de Perniagaan van 11 November 1911 no. 254, de opdracht ontvangen aan alle Chineezers, die gebruik maken van gasoline voor hun lampen, te gelasten, overeenkomstig de wettige voorschriften, een verzoekschrift op gezegeld papier van f 1.50 in te dienen, voor zoover zij namelijk een grootere

— Ik ben de vrouw van Alfred Murray, die door twee van uw passagiers vermoord is; zij heeten Weldon en Nathan, doch hebben waarschijnlijk passage genomen onder een valschen naam.

— Ik geloof, dat u gek zijt, brulde de kommandant. Doe een beklag in Japan of bij het Amerikaansche gerecht, maar niet bij mij.

— Laat uw boot stoppen, dan kom ik zelve met u spreken, riep mevrouw Murray nu weder door de spreekbuis. Maar wanneer u mij dit weigert, blijven wij u volgen.

Weldon en Nathan werden doodsblijk; zij liepen onwillekeurig naar de kommandobrug.

— Daar zijn de beide moordenaars, riep mevrouw Murray plotseling uit. Ik herken hen duidelijk, en zoowaar als ik leef kapitein, zoodra één van hen beiden één stap voorwaarts doet, laat ik hem neerschieten.

De kommandant antwoordde daarop:

— Ik zal u een boot zenden, kom dan in hemelsnaam maar hierheen, doch, ik waarschuw u, dat de zaak u duur te staan zal komen, want in de eerstvolgende haven klaag ik u aan.

Mevrouw Murray stapte haastig met haar twee bedienden in de boot.

Weldon zeide intusschen angstig tot zijn metgezel:

— Onze kansen staan slecht.

— Dat geloof ik ook, zei Nathan.

Daarop vielen er twee schoten vlug na elkander; twee bloedende lichamen lagen op het dek: de moordenaars hadden zichzelf terecht gesteld.

(Wordt vervolgd).

NIET DUURDER, WEL BETER DAN ANDER BROOD

ONVERPAKT BROOD IS
ONHYGIENISCH
ONSMAKELIJK
ONZINDELIJK

SUMMUM LUXE-BAKKERIJ
TEL. 1035
PRINSEGR. 126
126A

Voor gemeubileerde Woningen

wende men zich tot de Firma

N. V. H. CORSMIT BROSSOIS & Co.

Korte Voorhout 12^A - Tel. 811 & 6423

die altijd Woningen beschikbaar heeft

om direct te betrekken.

Meer dan 100 tevredenheidsattesten ter inzage

Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

KOSTKINDEREN.

Bij onderget., oud-hoofdonderw. (gep. O.-I. Ambten.) te ARNHEM, bestaat gelegenheid tot plaatsing van een paar schoolgaande kinderen.

De schoone omstreken, de gezonde ligging en de vele onderwijsinrichtingen doen vele Indische families zich hier vestigen.

Toezicht op de studie verzekerd.

S. J. H. VAN MERKOM,
DULLERTSTRAAT 1 - ARNHEM.

KUNST-ATELIER

van GOUDEN en ZILVEREN WERKEN

in diverse stijlen.

REPARATIE- en GRAVEERINRICHTING.

CHR. J. P. DE RUITER, CORN. SPEELMANSTRAAT 31
en WILHELMINASTRAAT 69.

GRAVENHAGE.

F. L. VAN BOMMEL

VLAMINGSTRAAT 8-10 - Telef. 5501.

Bal- en Avond-
Handschoenen.
Shawls en Kappen.

ZEER GROOTE KEUZE.

BREDA

BOSCHRIJKE OMGEVING.

WONINGINRICHTINGEN

in huur.

Groote Markt 50. P. HEIJMAN.

MEUBELFABRIEK.

BEHANGERIJ.

hoeveelheid dan een $\frac{1}{2}$ L. van dit brandmateriaal in hunne woning hebben.

Deze last is natuurlijk voor menig Chinees, die met de Nederlandsche of Maleische talen niet overweg kan en de gebruiken ten deze niet weet, zeer bezwarend, doch om de indiening te vergemakkelijken is den Chineez toeestaan een blanco gezegeld papier in te dienen aan den Wijkmeester, die dan voor de verdere behandeling en afwikkeling wel zal zorg dragen.

De bedoelingen van den Chineeschen Raad in deze zijn natuurlijk goed, omdat er mede beoogd wordt de landgenooten te behoeden voor de gevolgen van overtreding der bestaande wettelijke voorschriften en ze met de indiening der verzoekschriften tegemoet te komen, doch, niettegenstaande die tegemoetkoming, hebben toch enkele Chineezen onderwerpelijk hunne bezwaren bij den Majoor hunner natie ingediend en daarbij gewezen op het bezwarende dat voor hen is gelegen in de betaling van f 1.50 zegelgeld. H. i. zou het dan ook aanbeveling verdienen om te trachten gedaan te krijgen dat de voorschriften worden gewijzigd, dan wel dat de verzoekschriften op ongezegeld papier mogen worden ingediend.

Het eerste denkbeeld zal moeilijk in vervulling kunnen worden gebracht, omdat gasoline een zeer licht ontvlambare en gevaarlijke brandstof is en de Regeering de ingezetenen moet beschermen tegen mogelijk brandgevaar.

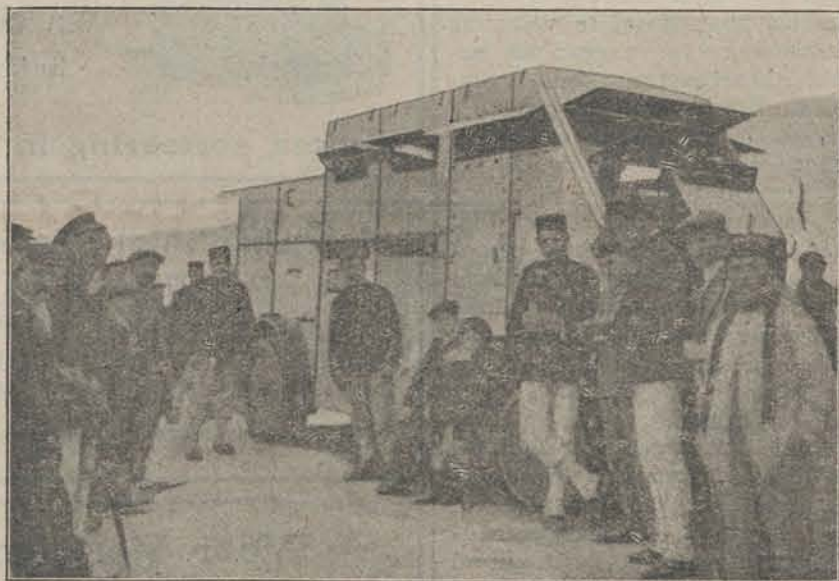
Het tweede verzoek is rationeeler. Het aantal onvermogenende personen, dat tegenwoordig gasolinelampen gebruikt, is sterk toegenomen en voor hen is dus de gasoline een materiaal geworden, dat noodig is voor hun levensbestaan. Deze onvermogenenden nog te bezwaren met f 1.50 voor de aanschaffing van gezegeld papier ten behoeve van de officiële vergunning, wordt dan ook niet billijk geacht, ook in aanmerking genomen het feit, dat de gasoline bij den invoer reeds is belast geworden en de Regeering dus van dat brandmateriaal reeds voordeel trekt.

Men hoopt algemeen, dat de Majoor der Chineezen de billijkheid van de aangevoerde argumenten zal willen overwegen en de bevoegde autoriteit zal kunnen overtuigen van de noodzakelijkheid, dat de officiële schriftelijke vergunningen, waarvan hier sprake is, in den vervolge „zegelvrij” zullen kunnen worden ingediend.

Van Vreemde Koloniën.

DE SPANJAARDEN IN MAROKKO.

Onderstaand kiekje toont, hoe de Spanjaarden moeite noch kosten sparen bij de lang niet gemakkelijke pacificatie van het deel van Marokko, dat hun is toegewezen. Tot hunne oorlogsuitrusting behoren nu ook gepantserde automobielen van 40 paardekrachten, waarop vier mitrailleurs zijn geplaatst. Het te Madrid verschijnend Spaansch blad A. B. C. gaf een afbeelding dezer vestingen op wielen.

Een gepantserde Automobiël.

DE ITALIAANSCH-FRANSCH-INCIDENTEN.

Er is in Tunis sedert lang een Italiaansche nederzetting, die op eenigszins gespannen voet verkeert met het Mohamedaansche gedeelte der bevolking. Het uitbreken van de Tripoli-oorlog heeft de spanning vermeerderd, en het is nu en dan tot feitelijke uitbarstingen gekomen. Italië teleurgesteld over de trage vorderingen van zijn operatiën in Tripoli zoekt de schuld hiervan overal, behalve bij zijn eigen staatkunde, en komt er zoo ook toe de hulp, die speciaal door Tunis heen aan de Turken in Tripoli toevlooit, als een der voornaamste bronnen te beschou-

wen tot steun van het verzet, niettegenstaande Frankrijk verklaard heeft als neutrale mogendheid den invoer van oorlogsmateriaal voor elk der strijdende partijen tegen te zullen gaan.

Maar wat onder de Italianen verteld en volgehouden werd, schijnt tenslotte bij de regeering geloof gevonden te hebben, althans vlak achtereen waren twee Fransche schepen door Ital. oorlogsschepen in zee aangehouden, en op den dag, dat de hierover zich ontsponnen moeilijkheden tusschen Rome en Parijs tot een schikking gebracht waren, bracht de telegraaf het bericht van een nieuwe aanhouding. Er schijnen dus wel orders aan de Italiaansche marine gegeven te zijn, welke toen nog niet gewijzigd hadden kunnen worden in overeenstemming met het getroffen overleg.

Den 15en Januari verlaat de geregelde postboot, de „Carthage”, Marseille. Tot de lading behoort een aëroplane, verzonden door den heer Duval. Den volgenden dag houdt een Italiaansche torpedojager de boot aan, en eischt, dat de aëroplane uitgeleverd of verbrand zal worden. Dit wordt geweigerd. De Ital. vraagt uitlevering van de correspondentiën, hetgeen mede geweigerd wordt. De „Carthage” wordt daarop verplicht voor Cagliari het anker uit te werpen.

Na een telegrafische diplomatieke onderhandeling, liet Italië zich overtuigen, dat het vliegtuig niet voor eenig oorlogsdoel bestemd was en de „Carthage” kon zijn reis vervolgen. Toch zal over de rechtskwestie nog beslist moeten worden door het Hof van Arbitrage in Den Haag. Op de Haagsche Conferentie is toch als regel van internationaal recht aangenomen (ook door Italië), dat aëroplanes, dan alleen contrebande zijn, wanneer de bestemming der reis een oorlogshaven is. Deze aëroplane was voor een neutrale haven bestemd. Ja, maar verder? zegt of denkt Italië. Het Vredespaleis komt er voor dergelijke vragen.

Ook de tweede zaak is voorloopig geregeld, maar zal nader aan het oordeel van de internationale vier-schaar worden onderworpen. De Turksche gezant had aan de Fransche regeering een opgave gezonden van geneesheeren en verplegers, waarvoor toestemming tot overvoer naar Tunis werd gevraagd en geschonken, om van daar naar Tripoli te gaan. Allen behoorden tot de Roode Halve Maan. De Fransche regeering meende, zich de noodige verzekering tegen bedrog verschaft te hebben.

Den 17en Januari vertrok de „Manouba” met 29 leden van de Roode Halve Maan aan boord. Op dien dag deed de Italiaansche gezant te Parijs het verzoek, die reizigers niet naar Tripoli te laten gaan, daar het vermoede Turksche officieren zouden zijn. De Fransche Minister van Buitenl. Zaken gaf de verzekering er tegen te waken, dat deze personen niet over de grens van Tripoli zouden gaan als zij Turksche officieren waren.

Maar den 18en Januari werd de „Manouba” toch door een Ital. torpedojager aangehouden en

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.

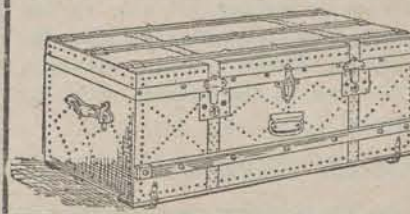
welbekend bij allen die met verloop in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42^B, boven Maison KRUL.
Telefoon 6318.

TALen: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH,
ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen,
die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.

Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op
het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.

W. POPPINK, :-: :-: TELEFOON No. 4485.

Prins Hendrikstraat
141-143, Den Haag.
Geheel gepantserde Hutfok-
fers. Voor het bagageruim, 100
cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM.
hoog, m. bak f 12.50. Voor de
hut 100 cM. lang, 50 cM. breed
36 cM. hoog, m. bak f 11.50.
Voor de hutfen der nieuwe
nooten 100 cM. lang, 50 cM.
breed, 40 cM. hoog m. bak f 12.—

RIPPEN

PIANOHANDEL
PIET HEINSTRAT 42
ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN

STEMMEN

J. VAN MOORSEL,

SCHOOLSTRAAT 27 - Telefoon 2014.

EERSTE HUIS in Stoffen,

Katoentjes en Flanellettes.

Specialiteit in Witte Goederen en Lingerie's.

HEEREN MODE- en HOEDEN-MAGAZIJN

HILLMER & Co.

NOORDEINDE 58. :-: DEN HAAG.

Telefoon 1667.

Engelsche Dassen f 1.75, per 3 stuks f 4.75.

A. J. VELLEKOOP,

— ENGLISH TAILOR. —

Uitrustingen voor Oost- en West-Indië.

REGENTESSELAAN 74,
— 's-GRAVENHAGE. —

Gescher & Kemper

DEN HAAG - VLAMINGSTRAAT 22.

Tapijten - Meubelen

Hotel-Pension INSULINDE.

Pension- en Hotel-verblijf,
Bankplein 2, Tel. Int. 1486,
DEN HAAG - (HOLLAND).

JONGE DAME

biedt zich aan tegen vergoeding van reis,
toezicht uit te oefenen op kinderen, bij familie,
die van de zomer naar Oost-Indië gaat.

Br. fr. aan FEITSMA'S Advert.-Bureau,
Plantage Parklaan 28, AMSTERDAM.

kunnen voorkomen, dat de Compagnie Mixer den 26en Jan. uit Tunis een telegram ontving, dat het stoomschip „Tavignao“, dat den postdienst langs de Tunische kust verricht, aangehouden en in beslag genomen is. Nader bleek, dat dit schip verdacht werd contrabande te vervoeren; het is weer vrij gelaten, na onderzoek en niet schuldig bevonden te zijn.

Erkend moet worden, dat het voor Italië een hatelijk geval is. Het kan aan de Tripolit-Tunische grens geen toezicht houden, de eenige contrôle op toevoer door Tunis, heeft het in de Middellandsche zee, en als het nu gegevens heeft over oorlogstuig en officieren, die van deze zijde binnengesmokkeld zullen worden, is het wel hard daarin maar te moeten berusten. Edoch, deze mogelijkheid had 't moeten bedenken toen het den oorlog begon en er tijds in moeten voorzien, voor zoover het aan de bestaande overeenkomsten niet genoeg meende te zullen hebben. Frankrijk is vrij in Tunis te laten invoeren wat het zelf verkiest, binnen de beperking door die overeenkomsten aangegeven.

DE FRANSCH-DUITSCH OVEREENKOMST.

De behandeling van de overeenkomst van Berlijn in de Fransche senaat, is reeds tot een zaak van hooge staatkundige beteekenis gestempeld, door het verloop, dat het vorige Fransche ministerie (en val bracht. Maar ook daarna blijft zij zich verheffen boven het peil van alledaagsch Kamerwerk. De commissie, die de Marokko-Kongo-regeling te onderzoeken had, heeft zich niet alleen met 16 tegen 2 stemmen (Clémenceau en de Lamarzelle) en 4 onthoudingen, neergelegd bij de oplossing, zooals de overeenkomst van 4 November 1911 deze voorstelt, maar zij heeft een les van eerlijkheid en oprechtheid voorgoed aan de staatslieden, die tractaten gemaakt hebben, of geroepen worden deze alsnog te maken, die door alle regeeringen ter harte genomen moge worden. Zij wijst daarin op het misbruik in de laatste jaren van geheime artikelen gemaakt, doordien aan de verdragen, zooals zij openbaar worden gemaakt, geheime bepalingen worden toegevoegd, die geest en strekking van het verdrag wijzigen.

JAPANSCH BUITENLANDSCHE POLITIEK.

Burggraaf Uchina, Minister van Buitenl. Zaken heeft aan de volksvertegenwoordiging de gewone jaarlijksche mededeelingen gedaan over de verhouding tot de vreemde mogendheden, maar door de gebeurlijkheden, die in onzen tijd de aandacht bijzonder op het Verre Oosten gevestigd houden, vragen de opmerkingen meer dan gewone belangstelling.

Bij de voortdurend goede verstandhouding met de andere mogendheden, werd de nadruk gelegd op het steeds hechter worden van den band met Gr.-Britt, waaraan de herziening van het tractaat nieuwe kracht heeft bijgezet. De in 1910 met Rusland gesloten overeenkomst is trouw nageleefd, zoodat moeilijkheden, die met goede vriendschap op den duur bezwaarlijk te rijmen waren, uit den weg zijn geruimd. De relaties met Frankrijk namen in vertrouwen en waardeering blijkbaar toe. De handelsrelaties met Duitschland werden op een vasten grondslag gevestigd.

Met de Vereenigde Staten van Noord-Amerika is niet alleen de bestaande vriendschappelijke verhouding te handhaven, maar zijn ook materiële belangen van vergaande strekking te behartigen. De vriendschap was, volgens Uchina, te goed gemeend om ernstig geschokt te worden door de anti-Japanesche bewegingen in een deel der Vereen. Staten op touw gezet, die dan ook slechts een plaatselijk en tijdelijk karakter hebben. Veelvuldige uitwisseling van bezoeken tusschen mannen van beteekenis en invloed der beide landen heeft veel bijgedragen tot verhooging der wederkerige hartelijke gevoelens en der goede verstandhouding.

Japan volgt met bijzondere belangstelling de troebelen in China. Het is zeer verlangend er een spoedig herstel te zien van orde en veiligheid. Het heeft daartoe, in samenwerking met Groot-Brittannië, bemiddeling aangeboden om de onderhandelingen tusschen de Chineesche regeering en de revolutionairen te vergemakkelijken. Bovendien heeft het, in gemeenschap met Groot-Brittannië, Rusland, de Vereen. Staten, Frankrijk en Duitschland, op de noodzakelijkheid gewezen van een spoedig terugkeer tot een toestand van vrede in het Rijk van het Midden. Japan betreurt diep, dat dit alles ten spijt de toestand nog geen verbetering van beteekenis aanwees. Japan zal zijn aandacht blijven schenken aan de Chineesche aangelegenheden en zal geen spanningen sparen om den geregelden gang van zaken in het Verre Oosten te verzekeren.

Japan teekent door dit alles aan advies en daad van de vreemde groote mogendheden in de politiek van het Verre Oosten gaarne een plaats toe te kennen, mits echter Japan de eerste viool spele, of den dirigerestok voere.

BRITSCH KOLONIËN.

De aanbieding van een standbeeld van Queen Mary voor Delhi, gedaan door den Maharaja van Bikaner, is aanvaard.

Sir Th. Gibson Carmichael, thans gouverneur van Madras, is aangewezen om den eersten gouverneur van Bengalen te worden, zooals dit voortaan zelfstandig in de Britsch-Indische gemeenschap hereenigd wordt.

Vrouwelijke artsen voor Indië. Miljoenen van vrouwen in Britsch-Indië zijn door geloof kaste of gebruik aangewezen op de uitsluitende hulp van vrouwen in geval van ziekte. De Times heeft onlangs verschillende brieven gepubliceerd om het bestaan van dezen misstand te bevestigen en den grooten omvang te doen begrijpen van het gebrek aan goede zorgen voor hen die verstoken zijn van de hulp der mannelijke medici.

Wel hebben eenige zendelingen-genootschappen iets ten goede gedaan en heeft de liefdadigheid een hospitaal voor vrouwen gesticht, maar dit blijft verre onvoldoende. Alleen een organisatie door de regeering, en onder haar blijvend toezicht zal ingrijpende verbetering kunnen brengen (Times Weekly Ed. 26 Jan.), waarbij particuliere steun in menig opzicht zal moeten medewerken. Particuliere instellingen kunnen aan het hierbij benodigde talrijke personeel onmogelijk de traktementen geven, noodig om een voldoende aantal hoogstaande doktressen 't gaan naar Indië aantrekkelijk of zelfs maar aannemelijk te maken. Hetzelfde geldt voor het verder benodigde hospitaal-personeel, dat slechts geleidelijk uit vrouwen van het land zal zijn te vormen.

The Indian Medical Service moet een afdeling van vrouwelijke dokters krijgen, die haar werkzaamheid gaandeweg over geheel het land uitbreidt. Ook de opleiding van Inlandsche vrouwen voor verplegingsdiensten zal stelselmatig ter hand genomen en uitgebreid moeten worden. Op deze wijze moge een einde komen aan een zóó groot sterftecijfer onder de vrouwen, dat daarin een verwijt aan het adres der regeering ligt opgesloten.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Onder Kannibalen.

Een missionaris zendt aan de Java-Post van 29 December j.l. de volgende letterlijke verklaring, zooals zij door een menscheneter op Nieuw-Guinea voor den rechter is afgelegd:

„Avai, een inwoner van het dorp Baimuru, werd beschuldigd een vrouw van Baroi te hebben vermoord.

Ziehier wat hij zelf hierover verklaarde: Bali zeide dat wij drie personen uit Baroi moesten dooden; hij gaf ons een prauw om naar Baroi te varen en daar trachten wij drie personen te vangen; het gelukte ons, en wij pakten Aimari met zijn beide vrouwen, Lora en Aipuru, in Era-baai.

Kairi doodde Aimari, ik doodde Lora, en Jomu doodde Aipuru. Ik doodde Lora met een dolk, gemaakt uit een casuarisbeen. Wij brachten de lichamen in onze prauw en roeiden toen terug naar Baimuru. Het is niet waar, dat ik Lora's neus afbeet, want het is niet ons gebruik den neus af te bijten van de persoon, die men gedood heeft. Aua beet Lora's neus af; Kwai Aimari's neus en Omeara Aipuru's neus. Wij moeten den neus afbijten, maar niet afsnijden.

Alvorens wij iemand gaan dooden, raadplegen wij den geest van de Kapiravi (dit zijn kleine uitgesneden figuren ongeveer 4 voet hoog, die verborgen zijn achter een scherm in het openbare huis, Marea, der jongelui). De geest verschijnt en komt naar de prauw. De geest is onzichtbaar, en de Kapiravi zelve komt niet.

Wij kwamen dien avond te Baimuru, doch lieten de lichamen in de prauw tot den volgende dag; daarna brachten zij ze naar de Marea en daar werden zij op de veranda neergelegd, waar zij in kleine stukken werden gesneden. De vrouwen mengden die stukken met sago, kookten ze, rolden ze in de bladeren der nipa-palmen, en daarna werden ze verdeeld. Vrouwen en kinderen mogen ook menschen-vleesch eten.

Ik at een hand van Aipuru.

Ik at niet van Lora, omdat ik haar gedood had. Het is niet ons gebruik een persoon te eten, die men gedood heeft.

Wanneer gij iemand hebt gedood, en daarna op een cocosnoot gaat zitten en tevens met een cocosnoot onder iederen hiel, en dan tegen uw dochter

VERKOOPHUIS

GROOT DEN HAAG

HERTOGINNELAAN 103

Tramhalte lijn 3 :: VALERIUSSTRAAT.

Eenig adres voor hen die zich goed en voordelig van nieuwe of TWEDEHANDS-MEUBELEN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND van 10-4 uur.

HOTEL VAN ZEBEN - Café Restaurant,

Wagenstraat 44 TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met ONTBIJT vanaf f 1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f 0.50, DINERS vanaf f 0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.

Aanbevelend, v. ZEBEN.

S. J. ROTTEVEEL,

Galileistraat 58. — Telefoon 3197.

Koloniale waren, Comestibles.

Au Corset Français.

DEN HAAG
PRINSESTRAAT 98
Telefoon 5546.

LEIDEN
VISCHMARKT 7
Telefoon 11.

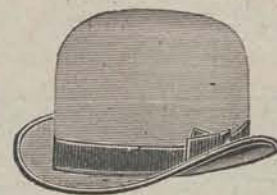
CORSETTEN OP MAAT.
W. J. M. FREDERIKS Corsetière.

BUITENGEWONE voordelige aanbieding van echte Perzische en Turksche Karpenten, Kleedjes en Broderies in het speciaal

PERZISCH IMPORTHUIS

Noordeinde 138 - DEN HAAG
:: tegenover de Oranjestraat ::

- Vraagt vrijblijvend zichtzending -

HOEDEN EN PETTEN

A. J. KÖNIG,

Schoolstraat 26.

Ruime sorteering in alle prijzen.

W. KALDENBACH - 2e Sweelinckstr. 111
DEN HAAG.

ATELIERS VOOR HET ONTWERPEN VAN EENVOUDIGE, GOEDKOOPE EN SMAAKVOLLE WONINGINRICHTINGEN.

Teekeningen en begrotingen gratis voor belanghebbenden.

Voor Verlofgangers.

Tegen zeer matigen prijs ter overname aangeboden een compleete en goed onderhouden inboedel, w.o. keukengereedschap, servies en badinrichting, van een bovenhuis in Duinoord te 's-Gravenhage, in de nabijheid der lijnen 3, 7, 10 en 12 van de electriche tram.

Over te nemen ongeveer eind April a.s. alsmede de huishuur ad f 375.— 's jaars vanaf 1 Mei a.s.

Inlichtingen te verkrijgen bij het Informatie-Bureau van „Oost en West“, Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

zegt het hart van dien man te koken, dan moogt gij het water drinken, waarin het hart is gekookt, en ook een klein stukje eten van het hart zelve, maar den ganschen tijd moet gij op de cocosnoten blijven zitten, anders moogt gij geen stuk eten van de persoon, die gij zelve hebt gedood.

Wij hebben de personen uit Baroi gedood, omdat wij een groote nieuwe prauw hebben gemaakt, en als wij een nieuwe prauw hebben, moeten wij een casuaris, een varken en een mensch dooden; den casuaris en het varken eerst en daarna een mensch. Het bloed der gedooden hebben wij in het water gestort, op de plaats waar wij ze hebben gedood."

Voor beoefenaars der Javaansche letterkunde.

Door het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen is een werk uitgegeven, getiteld:

Inhoudsopgave der Javaansche couranten in de bibliotheek van het Bataviaasch Genootschap voor K. en W., door Raden Poerwa Soewigna, Javaansch schrijver des Genootschaps. Met een voorbericht en een index door Dr. D. A. Rinkes, Batavia, Drukk. Papyrus (156 blz. 80.).

Het voorbericht dezer, voor de beoefenaars der Javaansche letterkunde belangrijke uitgave, luidt:

„In de Javaansche couranten, vooral die van vroegere decennien, treft men meermalen stukken aan, ontleend aan oudere geschriften, die daarom van eenige wetenschappelijke interesse zijn, en waarvan de kennisname om verschillende redenen gewenscht ware.

Het Bataviaasch Genootschap bezit van die couranten stellig de meest uitgebreide verzameling, welke bovendien grootendeels unica bevat, daar de uitgevers van hunne edita veelal geen legger aanhielden. De voorkomende artikelen, die tot het gebied der Javaansche literatuur behooren, hebben dan ook vrijwel de waarde van handschriften, welke echter door hunne versnippering over de in een zeker tijdsbestek uitgegeven couranten en te midden van het dagelijksch nieuws, niet gemakkelijk te raadplegen zijn.

Ten einde belangstellenden enigszins in deze materie te oriënteren, en hun het buitengewoon tijd-roovend doorbladeren der vele jaargangen (zonder dat men te voren van succes verzekerd is) te besparen, werd op last der Directie door den Javaanschen schrijver des Genootschaps een inhoudsopgave der aanwezige couranten vervaardigd, welke hierbij in druk wordt aangeboden.

Een aantal der Babad's, Wajang-verhalen e. a., die als „feuilleton" in deze couranten verschenen, zijn daarna door de betrokken firma's als boekwerk uitgegeven: voor zoover dat thans nog kon worden nagegaan, zijn die uitgaven steeds bij het oorspronkelijke feuilleton genoteerd. Op die wijze hoopt men mede eene Javaansche bibliographie voor te bereiden, die weer onmisbaar is als inleiding tot een catalogiseering der vele honderden Javaansche handschriften in het bezit van het Genootschap."

Vermelden wij nog, dat bedoelde inhoudsopgave betrekking heeft op de navolgende Javaansche couranten; Bramartani; Darmawarsita; Djawi kanda; Djawi iswara; Retna dhoemilah; Sasadara.

Mr. Dr. M. S. Koster.

Aan het Weekblad voor Indië (No. 36) ontleenen wij de volgende levensbijzonderheden van het jongste lid van den Raad van Indië, Mr. Dr. M. S. Koster.

Mr. Dr. Koster trad, na uitnemende studien aan de Utrechtsche universiteit, tegen het einde van 1892 in gouvernementsdienst. Hij werkte eenige maanden aan het Departement van Justitie, daarna korten tijd op het parket van den Officier van Justitie te Batavia, en ging vervolgens weer naar het Departement, totdat hij in 1895 benoemd werd tot Substituut-Officier van Justitie in Indië's hoofdstad.

Enkele jaren later trad hij op als Voorzitter van den Landraad te Garoet, om kort daarna te worden benoemd tot leeraar in de rechtswetenschap aan de school tot opleiding van Inlandsche ambtenaren te Bandoeng. Hij ging vervolgens met verlof naar Europa, en gedurende dien tijd profiteerde het Departement van Koloniën van 's heeren Koster's bekwaamheden. Hem werd toen de uitwerking van belangrijke zaken toevertrouwd. Dit was onder het ministerschap van den heer Idenburg, die dus toen gelegenheid heeft gehad Mr. Koster te beoordeelen.

Toen deze van verlof terugkwam, werd hij ter beschikking gesteld van den Alg. Secretaris, en het is geen geheim meer, dat Mr. Koster een groot deel van Gouv.-Generaal Van Heutsz' Atjeh-rapport opstelde.

Toen daarop aan de Leidsche Universiteit het hoogleeraarschap in Indisch staatsrecht openkwam, en de aandacht op Mr. Koster viel, toonde de Indische regeering hoezeer zij Mr. K. op prijs stelde, door hem te benoemen tot Directeur van O., E. en

N., en hem aldus tot blijven te dwingen. Deze benoeming mag wel een bijzondere onderscheiding heeten, gelet op het feit, dat het hier een ambtenaar van jonge ancienniteit gold.

Van het beheer van dit departement kweet zich de heer Koster op uitnemende wijze en een buitengewone erkenning zijner verdiensten werd hem door zijne benoeming tot lid van het hooge regeeringscollege.

Het is een verblijdend verschijnsel, een betrekkelijk jongen man — Mr. Koster is 44 jaar oud — in den Raad van Indië te zien binnentreden. Een teken des tijds: Indië heeft zich verjongd en de regeering heeft behoefte bij het vervullen harer moeilijke taak aan jonge krachten.

Mr. Koster heeft ook den naam van een helder stylist. Hij schreef enkele bijdragen in het rechtsgeleerde periodiek Het Redat in Ned.-Indië; publiceerd elders van scherpzinnigheid blijk gevende kritieken en bezorgde destijds de tweede uitgaaf van het bekende Strafrecht voor Ned.-Indië van Mr. de Gelder, waarvan verleden jaar de firma G. Kolff & Co. te Batavia een derden druk aankondigde.

Gouvernements-koffiecultuur op Java.

Het jongste Nr. van De Indische Mercurus bevat een bericht over de gouvernements-koffiecultuur op Java, van den volgende inhoud:

Het areaal der koffieplantsoenen is, blijkens de over het plantjaar 1909-'10 ontvangen opgaven, wederom achteruit gegaan en wel, wat aangaat de op hoog gezag aangelegde tuinen, van 31.165 tot 26.316 bouws en, wat betreft de vrijwillig aangelegde of als zoodanig bekende staande, van 51.764 tot 45.907 bouws, in verband waarmee het aantal boomen in de verplichte aanplantingen van 35.2 miljoen tot 24.9 miljoen en in de vrijwillig aangelegde van 71 miljoen tot 65 miljoen daalde. Ook thans zijn, evenals in 1909, niet medegeteld de vrijwillig aangelegde tuinen in de districten, afdelingen of gewesten, welke wegens plaats gehad hebbende afschrijvingen, geen in de leggers opgenomen aanplantingen meer hebben en deswege niet meer gezegd kunnen worden bij de gouvernements-koffiecultuur betrokken te zijn. Het aantal Liberia-boomen in de op hoog gezag aangelegde tuinen, daalde van 6.382.965 op ult. October 1909 tot 5.787.112 op ult. October 1910, terwijl in het plantjaar 1910-1911 gerekend is op een bijplant van 156.800 Liberia- en 136.945 robustaboomen, tegen respectievelijk 153.983 en 108.570 in het plantjaar 1909-1910.

Bekroning Caoutchouc-prijsvraag.

Als Bulletin No. 49 (December 1911) van het Koloniaal Museum te Haarlem zijn gepubliceerd de twee be kroonde antwoorden der caoutchouc-prijsvraag van dat Museum 1909-1911.

De titel van het werkje luidt: De scheikundige en physische beoordeeling van Caoutchouc; de daarin opgenomen be kroonde verhandelingen zijn geschreven in de Duitse taal, en getiteld:

Physikalisch-Chemische Kautschukstudien, v. Prof. Dr. F. W. Hinrichsen (bekroond met de gouden medaille); en

Ueber den allgemeinen Charakter der mechanischen Weichgummiprüfung und über einige Eigentümlichkeiten der ringförmigen Probe, von Prof. K. Memmler und A. Schob (bekroond met een zilveren medaille).

Contrent deze verhandelingen wordt in het Voorbericht o.m. het navolgende opgemerkt:

De nieuwe wegen, die ons vooral door Prof. Hinrichsen geopend zijn op het gebied der caoutchouc-analyse, zijn in die mate oorspronkelijk en beloven zooveel goeds voor de toekomst, dat de Commissie met voldoening zich kwijt van haren plicht, dit antwoord in druk te doen verschijnen.

Het tweede antwoord getuigde eveneens van langdurigen en zorgvuldig uitgevoerden arbeid, zoodat ook dit antwoord zijn plaats naast het eerste volkomen verdient.

De Indische Mercurus.

Inhoud van No. 4: Vlas in Indië, door Dr. J. Dekker. (De schrijver vestigt de aandacht op proefnemingen met vlas-cultuur in Britsch-Indië, welke veel voor de toekomst beloven, en vraagt of dat gewas misschien ook op Java de plaats zou kunnen innemen van de verdwijnende indigo). — De klappercultuur; het vraagstuk der kunstbemesting. (Vertaald uit „Tropical life"). — De Internationale opiumconferentie te 's-Gravenhage. — De opiumregie in Ned.-Indië. — Soekaboemische Landbouwvereniging. Eenige belangrijke vraagstukken bij de rubbercultuur (vervolg). — Uitvoer der voornaamste handelsartikelen uit het vrije verkeer van Java en Madoera door particulieren. — Invoer tot verbruik der voornaamste handelsartikelen op Java en Madoera. — Kultuurberichten (Inlandsche suikercul-

EVERSEN & Co.

Tasmanstraat 142-148.

Telefoon 1854. DEN HAAG.

STALHOUDERIJ.

Levering van maand-Équipages.

MAGAZIJN INSULINDE

62 SPUISTRAAT. - Telefoon 3687. - DEN HAAG.

Beslist goedkoopst en soliedst adres voor Dames-, Heeren- en Kinder-Ondergoederen. — Onze prijzen zijn ver beneden elke concurrentie.

SPECIALAAL INGERICHT voor Indische Families.

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 TORENSTRAAT 5-6
 NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR DEN HAAG
 TELEFOON N°. 2898

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALLEEREN VAN WONINGEN

A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE

„VIYELLA" = stukgoed

„VIYELLA" Blouses

Mousseline de Laine

NIEUWSTE DESSINS.

Modemagazijn „BRUSSEL",
 Weimarstraat 61 DEN HAAG.

Speciale verkoop van

GEGARNEERDE DAMES-, JONGE DAMES-
 en KINDERHOEDEN.

CHAPPELLERIE en BONTWERKEN.

AUG. W. J. BRÜNING'S.

Tandborstels - Badmutsen - Sponsen
 Bandages en Gordels.

Wed. G. STREITWOLF,

TELEFOON 2413.

105, NOORDEINDE 105.

NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.

Secretariaat, Brochurenhandel en Vegetarisch Bureau:

HEEMRAADSINGEL 217B :: ROTTERDAM,

waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE"

onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f2.— p. jaar.

Bekroond propagandageschrift, franco per post f0.06. — ORTT, Brieven over gezondheid, franco per post f0.12. — DR. ANNA KINGSFORD, Ware voeding, franco per post f0.80. — Vegetarisme een economische noodzakelijkheid, franco per post f0.94. —

KOOKBOEKEN franco per post f0.17 en f0.95.

Vraagt voedingsmiddelen gesteld onder toezicht van den Nederlandschen Vegetariërsbond. — Dit geeft afdoeende waarborgen.

tuur op Java. — Arèn suikerproductie op Java. — Een rubbercongres te Djokja. (Enz.) — Kleine mededeelingen (Beslissingen inzake de toepassing van het tarief van invoerrechten in Ned.-Indië. — Koloniale tentoonstelling te Semarang. — De uitbarsting van den Smeroe. — Economische toestand van Curaçao, (Enz.). — Financiële berichten en verslagen; zomede de overige wekelijksche rubrieken.

Tenslotte zij de aandacht gevestigd op de navolgende uitgaven:

Leerboek der aardrijkskunde van Nederlandsch-Indië door G. Ström. (Breda, de Kon. Mil. Akademie.)

Algemeen Verslag van het Europeesch middelbaar en lager onderwijs in Nederlandsch-Indië over 1910. (Batavia, Landsdrukkerij.)

Nord-Sumatra. Bericht über eine im Auftrage der Humboldt-Stiftung der Königlich Preussischen Akademie der Wissenschaften zu Berlin in den Jahren 1904-1905 ausgeführte Forschungsreise, von Prof. Dr. Wilhelm Volz. Band II. Die Gajoländer. Mit 2 Karten, Tafeln und 116 Textabbildungen. (Berlin, D. Reimer.)

Exkursionsflora von Java, umfassend die Blütenpflanzen mit besonderer Berücksichtigung der im Hochgebirge wildwachsenden Arten. Im Auftrage des Niederländischen Kolonialministeriums bearbeitet von Dr. S. H. Koorders. I. Monokotyledonen. Mit Tafeln und Figuren im Text. (Jena, G. Fischer.)

Catalogue of Malay, manuscripts and manuscripts relating to the Malay language in the Bodleian Library by R. Greentree and E. W. B. Nichalbon. (Oxford, Clarendon Press.)

Eene bespreking van dezen catalogus, door C. O. Blagden, vindt men in het jongste nummer van het Journal of the Royal Asiatic Soc., bl. 287 en v. g.

Leeszaal HEULSTRAAT 17. DEN HAAG.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 uur tot 6 uur 's namiddags:

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabajasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, De Boodschapper, Revue économique, Indische Gids, Weekblad voor den handeldrijvenden en industriëlen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Ned. Zendingbode, Maandbericht van het Nederl. Zending-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche (Wochenzeitung für Niederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscour. En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 187, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 3 Januari 1912;
Het Soer. Handelsblad t/m 2 idem;
De Locomotief t/m 2 idem;
De Sumatrapost t/m 2 idem;
De Sumatrabode t/m 2 idem;
Tjabaja Sumatra t/m 2 idem;
De Indische Mercur no. 5;
Weekblad voor Indië no. 37;
Handelsberichten van het Dep. van Landbouw;
De Banier no. 52;
Witte Kruisblad no. 5;
Bandera Wolanda no. 93.

MEDEDEELINGEN.

Van de Afdeling Apeldoorn:

VOORDRACHT met lichtbeelden van den heer H. A. Kooij, Major v. d. Gen. Staf N. I. L., op Donderdag den 1sten Februari 1912, ten 8 ure, in de Bovenzaal van de Openbare Leeszaal, over:

De ontwikkeling van ons gezag op de Buitenbezittingen.

De Secretaris.

Niet toegankelijk voor niet-leden.

Officiële Berichten.

Uit de Javasche Courant van 29 Dec. 1911. No. 103.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den waarn. chef bij den dienst der S.S. op Java, J. J. Bergsma, en aan den onderwijzer K. W. F. Spruit.

Ontslagen: op verzoek eervol de griffier van den landraad te Modjokerto C. G. F. Mooijart en de opzichter B. O. W., H. A. F. Hess; als advocaat-procureur te Soerabaja Mr. W. B. R. Olt; de onderwijzeres L. Castens; de klerk J. Samuels; de dokter-djawa Mas Koesman.

Gesteld: ter beschikking van den voorzitter van den landraad te Batavia Mr. W. Snellen; te Meester-Cornelis Mr. J. Dijkers; te Soekaboemi Mr. H. J. Spit; te Magelang Mr. J. Meihuyzen.

Benoemd: tot ass.-resident van Boni D. A. F. Brantigam; van Loewoe D. Breedveldt Boer; van Pare Pare L. Tijr; van Poerwokerto J. P. Dom; tot griffier van den landraad te Serang P. G. A. Witterland; te Tjilatjap S. Jelzema; te Sitoebondo H. J. van Wijk; tot referendaris bij het Dep. van L., N. en H., C. Verboom; tot adsp.-adj.-chef 3e afd. S.S. op Java I. J. Warendorf; tot technisch instr. bij den pandh.dienst H. J. E. Eigl; tot 3en comm. B.B., J. Ostens en J. Loen; tot tijdelijk ambtenaar 1e kl. bij de in- en uitvoerrechten F. Brandes; S. E. Ch. G. Best; Chr. H. J. Schweys, en Ch. E. Pieters; tot wedana van Kraksaan Raden Soerjo Widjojo; van Ngadiloewih Raden Koesoemo, winoto.

Toegevoegd: aan den ass.-resident van Pasoeroean de adm. ambt. S. Bastiaans; aan den controleur O. Schussler in Semarang H. G. F. van Huls; aan den controleur H. F. van Os in Djambi W. G. Mogenstorm; aan den controleur J. Tideman in Palembang W. H. J. Cambier van Nooten; aan den ass.-resident van Midden-Celebes W. v. Hartingsveldt.

Benoemd: tot onderwijzer te Koenigan H. L. Rozema; te Ponorogo C. P. Jansz; te Gorontalo W. C. van Gelderen; tot onderwijzeres te Tegel Mej. G. Cramer; te Soerakarta Mej. P. J. Keuchenius.

Overgeplaatst: naar Gombong de onderwijzer L. Moens; naar Weltevreden de veearts C. S. Jeronimus; naar Medan de idem Dr. G. A. van Lier.

Militair Departement.

Verleend tien maanden verlof aan den maj. der infanterie P. J. Velds; een jaar aan den officier v. gezondh. Dr. E. A. Koch.

Ontslagen: op verzoek eervol de 1e luit. der cav. W. J. baron van Heeckeren; van Malecaten, de off. v. gezondh. Dr. T. S. van Hetinga Tromp.

Overgeplaatst: bij den generalen staf de kap. der inf. J. H. I. le Cocq d'Armandville; naar Padang de kap. H. J. D. Fremery; naar Batavia de eerste luit. der artillerie M. C. Hoenkamp.

Benoemd: bij het Dep. van Marine tot 2en comm. G. A. Franz; tot 3en comm. Ch. Macaré.

Uit de Javasche Courant van 2 Jan. 1912. No. 1.

Civiel Departement.

Ontslagen: op verzoek eervol de kantoorchef W. H. Johannes; de griffier Mr. Ch. L. Brevet; de commissaris van politie A. L. Bisel.

Gesteld: ter beschikking van den Directeur van Binnenl. Bestuur Mr. E. van Delden.

Benoemd: tot bouwkundig ingenieur J. F. v. Hoytema; tot notaris-vendumeester te Serang J. F. H. Wilson; tot onderwijzeres 2e kl. Mej. G. W. Hissink; tot commies S.S. op Java J. Jans; tot archivaris A. R. Rijkschroeff; tot expediteur W. F. von Lutzow, beiden bij het Dep. v. Just.; tot botanisch assistent Dr. A. A. L. Rutgers; tot 1en comm. W. P. Godefroi, beiden bij het Dep. v. L., N. en H.; tot wedana van Kadjen Raden Soemawardjo; van Boenidjawa Raden Martosoedirdjo; van Watoekoempool Raden Mas Hadiwinoto.

Geplaatst: in de residentie Z.- en O.-afd. v. Borneo de controleur P. J. F. D. van de Rivière; te Sidoardjo de onderwijzer J. K. H. Sax; te Soemany de idem P. M. H. Dohmen; te Banda-Neira de onderwijzeres Mej. P. C. Filet.

Militair Departement.

Bevorderd: tot luit.-kol. de majoors G. K. Dijkstra; W. J. de Voogt; C. Reedijk; F. G. van Delden en P. J. Spruijt.

Benoemd: tot plaatselijk commandant te Soerabaja de luit.-kol. E. G. A. L. ter Haar.

Geplaatst: te Makassar de off. van gezondh. W. J. F. Stortenbeker en Dr. L. J. Sieburgh.

Overgeplaatst: naar Malang de off. v. gezondh. M. Kievit; bij het 13e bat. de maj. J. E. Collard.

Geplaatst: bij het 11e bat. de 1e luit. A. J. M. Thijssen.

Indisch Restaurant

□ Vereeniging OOST EN WEST. □

LAAN VAN MEERDERVOORT 187

□ TELEPHOON No. 2655. □

INDISCHE KOKKIE

□ PLAT DU JOUR f1.— □

DINERS van f1.50

UITZENDING van DINERS

- en allerlei SCHOTELS. -

H. W. v. d. H. en I. M.

VERSCHIJNT IN 4 VERSCHILLENDE ÉDITIES.

Is U reeds geabonneerd? Zoo niet, lees dan dit oordeel!

Ieder verstandig man beschouwt het luttele bedrag voor een abonnement, als het aangenaamste en meest vruchtdragend leergeld, wegens de vele zakenkennis, die hij wekelijks uit het weekblad opdoet en het nuttig nieuws, dat hem 13 x voor 55 cts. wordt geboden.

Geef uw beroep en duidelijk adres op en U ontvangt fo. en gratis een proefnr. van het vakblad in uw bedrijf.

Administratie van het Weekblad,
AMSTEL 18, AMSTERDAM.

WISBRUN & LIFFMANN.
VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.*

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

N. LOEB, Noordeinde 109.

Kleding en Meubilerij op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.
40 " " " 4 "
60 " " " 5 "

BERLIJN.

HOTEL HOF VON HOLLAND,
LOUISENSTRASSE 38.

HET EERSTE EN EENIG HOLLANDSCH HOTEL IN BERLIJN.

Kamers met 1 Bed van Mark 2 af, met 2 Bedden van Mark 4 af.

5 min. van BAHNHOF FRIEDRICHSTRASSE.
3 " " UNTER DEN LINDEN.

Minzaam aanbevelend, J. v. VEELLEN.

ERNEST CASSUTO,

TANDARTS,

FREDERIK HENDRIKLAAN 45,

houdt voortaan spreekuur van 1 tot 3½ uur.

KINDEREN bij voorkeur Zaterdags.

Telefoon 122 Schev.

F. C. DE BRUYN — MAGAZIJN VAN —
KOLONIALEWAREN EN COMESTIBLES

Leverd uitsluitend eerste kwaliteit tot billijke prijzen.

Bij betaling per week of à contant 2% korting.
" " " maand " 1% "

INGREDIËNTEN VOOR DE RIJSTAFEL.

DANCKERTSTRAAT 43. TELEFOON 3361.

VACANT

Wie een **NAAIMACHINE** noodig heeft en
geene „**SINGER**” koopt,
benadeelt zichzelf.

Aan nevenstaand uithangbord zijn de winkels
te herkennen, waar **INDERDAAD SINGER-**
Machines verkocht worden.

SINGER-MAATSCHAPPIJ,

AMSTERDAM, KALVERSTRAAT 60-62.

Overal Depôts.

VAN SEVENTER & PALUDANUS
Vlamingstraat 21,
DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het
goedkoopst adres voor
Heerenkleeding naar maat.
SPECIAL ADRES voor Uitrustingen.

Maison Spéciale de Trousseaux et Layettes

Noordeinde 6 **BERNARD DRABBE** DEN HAAG
vis à vis Plaats Telefoon 2162.

Specialiteit Indische Uitrustingen

Dunne Lingerie's, Katoenen Damast Tafelgoed, Bedlakens, Sloo-
pen en Goelings in gegarandeerde Indische Maten :::

BOEKJES MET VOLLEDIGE OPGAVE GRATIS

VACANT

**HOTEL-RESTAURANT
SANTOSA.**

Telefoon 1896. - 's-GRAVENHAGE.

**Indisch Restaurant
PIEPER BAARS**

PRINS HENDRIKPLEIN 3a, 3b, 4.

Plat du Jours vanaf f 0.80.

Diners vanaf f 1.—.

Uitzending van alle gerechten
en Diners.

Aanbevelend:

L. HANNEMANN, Eigenaar.

AUG. SAVELKOUL,

v/h. J. VAXELAIRE & CIE.,

BATAVIA, AMSTERDAM, SEMARANG,
SOERABAYA.

SPECIAL ADRES voor

Indische Uitrustingen

EN

HEERENKLEEDING naar maat.

Voor inlichtingen of aanvragen
wende men zich alleen tot mijn firma
te Amsterdam, daar ik in Nederland
geen filialen of vertegenw. heb.

Weekblad voor Indië,

onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS,
te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneren bij den agent voor Neder-
land: Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk
belang” NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.

**Haagsche
Philatelisten-Vereeniging**

OPGERICHT 17 APRIL 1897

Erkend bij Kon. Besl. van 20 April 1903, No. 58, Staatscourant No. 110

De Vereeniging stelt zich ten doel:

1o. De bevordering der postzegelkunde in het algemeen;
2o. Het verzamelen van postzegels en poststukken tus-
schen hare leden te bevorderen en te vergemakkelijken.

In het bijzonder tracht zij dit te doen door:

- het doen circuleeren van koopboekjes, samenge-
steld door hare leden;
- het uitgeven van een tijdschrift;
- het vormen van een bibliotheek;
- het doen circuleeren van tijdschriften;
- het houden van verlotingen;
- het houden van bijeenkomsten.

Alle verdere inlichtingen worden verstrekt door den
Secretaris-Penningmeester

TH. H. KLINKHAMER - Joan Maetsuyckerstraat 28.

**Aanvraag voor het ^{WERKEND} CORRESPONDEEREND LIDMAATSCHAP
der Haagsche Philatelisten-Vereeniging.**

M.

Hierbij deel ik U mede, dat ik ^{werkend} _{correspondeerend} lid der H. P. V. wensch te worden.
Tevens verklaar ik hierbij, dat ik geen handelaar in postzegels ben of plan heb
zulks te worden. Ingeval ik evenwel postzegelhandelaar zou worden, zal ik voor het
lidmaatschap bedanken. *)

- Naam: (Voluit)
- Woonplaats: (Voluit)
- Beroep:
- Leeftijd:
- Voorsteller:
- Hollandsche referenties:

Handteekening:

Datum:

Aan den Secretaris
der H. P. V.

Contributie per jaar f 3.— en f 2.—.
Entree f 1.—.

*) Indien men zich opgeeft voor het correspondeerend lidmaatschap vervalt deze
verklaring.

O. C. L. VOSVELD, Hof-Opticien - Korte Poten 42. - Tel. 3957 's-GRAVENHAGE.

GELIEVE S.V.P. OP NAAM EN WOONPLAATS TE LETTEN.

Specialiteit in Gouden Brillen en Pincenez, Barometers, Thermometers, Veld-, Theater- en Marinekijkers, Breukbanden, Buikbanden en verdere instrumenten. — Maatnemen en aanleggen v. Dames geschiedt door vrouwelijke behandeling.

Specialiteit in ANATOMISCHE MODELLEN.

VACANT

A. A. BOLT = CONFISEUR
PATISSIER

HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f — 's-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 309, 's-Gravenhage,	} Maleisch } Javaansch } Soendasch } Atjehsch.	} gediplomeerd.
A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,		
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage,	} Javaansch.	
W. F. H. EPKE, 2e Schuijststraat 43, 's-Hage,	} Maleisch.	
	} Javaansch.	

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1910, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over de jaren 1909 en 1910, enz.

Opgave van de Eeredelen, de samenstelling der verschillende besturen en commissies.

Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

c. Onze Oost II: iets over den Inlander en zijn Zieleven, door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar gesteld:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao,

Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.

Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

GROBBE = Comestibles.

Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

De 's-Gravenhaagsche Wasch- en Strijkinrichting **CHEMISCHE WASSCHERIJ**

A. G. DE KLEIN

Rembrandtstraat 318—332 - DEN HAAG

WASCHT, STRIJKT en BLEEKT ELECTRISCH.

Vraagt prijsopgave van Opmaak- en Niet-Opmaakwasschen. Speciale inrichting voor het opmaken van Indische Uitrustingen.

1e KLAS FIJNGOED STRIJKINRICHTING.

Vereeniging OOST en WEST
Afdeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **LAAN VAN MEERDERVOORT 187**, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer **G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat No. 56.**

Zes dames en één heer voor pianolessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch, Duitsch of Maleisch.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene Dame voor zanglessen.

Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H.-acte heeft.

Een juffrouw, oud 26 j., P. G., wenscht als kinderjuffrouw naar Indië te gaan, was reeds 2 jaar te Batavia als zoodanig werkzaam.

Twee jonge dames voor vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Beschikbaar voor de reis naar Indië twee zeebaboe's en een inl. manlijke bediende.

Twee jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in **LAAN v. MEERDERVOORT 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willer verleen.

Een geg. korporaal konstabel K. N. M. voor huishbewaarder, bureaunknecht, geldinkasseeren, enz.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Twee Dames voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Drie geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Twee bekwamelinnennaaiers, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indie voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST” en zijne contributie te bepalen op

Handteekening:

Woonplaats:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.